

OPŠTINA BAR

JUGOSLOVENSKI INSTITUT ZA URBANIZAM I STANOVANJE
"JUGINUS" AD – BEOGRAD,
PREDSTAVNIŠTVO JUGINUS MONT, BIJELO POLJE

IZVJEŠTAJ O STRATEŠKOJ PROCJENI UTICAJA DUP-a „POLJE-ZALJEVO“ NA ŽIVOTNU SREDINU

Beograd – Bar, jul 2009. godine

Naručilac: Opština Bar
Predsednik Opštine: Žarko Pavićević, dipl. pravnik

Obrađivač: Jugoslovenski institut za urbanizam i stanovanje
JUGINUS AD, Beograd, Andrićev venac 2/II
Predstavništvo JUGINUS-MONT, Bijelo Polje, M. Šćepanovića bb
Direktor: Ivana Marković, dipl. inž. građ.

Rukovodilac izrade DUP-a: Vesna Limić, dipl. inž. arh., odgovorni planer

Rukovodilac Izvještaja
o Strateškoj procjeni uticaja: Dušan Šljivančanin, dipl. prostorni planer

Učesnici u izradi Izvještaja
o Strateškoj procjeni uticaja: Dušan Šljivančanin, dipl. prostorni planer
Nikola Ristić, dipl. inž. saobr.
Mirjana Pantić, dipl. inž. saobr.
Dragana Kurbalija, dipl. prostorni planer

Konsultant ispred opštine Bar: Đuro Karanikić, dipl. inž. građ., Sekretar sekretarijata
za uređenje prostora Opštine Bar

SADRŽAJ

POLAZNE OSNOVE STRATEŠKE PROCENE UTICAJA

Uvod

Pravni i planski osnov

I KRATAK PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PLANA I ODNOS PREMA DRUGIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA

I.1. Obuhvat i granice Plana

I.2. Povod, cilj i osnovna koncepcija izrade Plana

I.3. Sadržaj Plana

I.4. Odnos prema drugim planovima i programima

I.5. Rezultati prethodnih konsultacija sa zainteresovanim organima i organizacijama

II OPIS PRIRODNIH I STVORENIH KARAKTERISTIKA PODRUČJA PLANA

II.1. Prirodne karakteristike

II.2. Stvorene karakteristike

III PREGLED POSTOJEĆEG STANJA I KVALITETA ŽIVOTNE SREDINE NA PODRUČJU ZA KOJE SE IZVEŠTAJ DONOSI

IV IDENTIFIKACIJA PODRUČJA ZA KOJA POSTOJI MOGUĆNOST DA BUDU IZLOŽENA ZNAČAJNOM RIZIKU ŽIVOTNE SREDINE

V OPŠTI I POSEBNI CILJEVI STRATEŠKE PROCENE UTICAJA

V.1. Opšti ciljevi i principi strateške procene

V.2. Posebni ciljevi strateške procene uticaja na životnu sredinu

VI MOGUĆE ZNAČAJNE POSLEDICE PLANIRANIH AKTIVNOSTI NA ŽIVOTNU SREDINU I ZDRAVLJE LJUDI

VII MERE ZAŠTITE PREDVIĐENE U CILJU SPREČAVANJA, SMANJENJA I OTKLANJANJA NEGATIVNOG UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU I ZDRAVLJE LJUDI

VIII PREGLED RAZLOGA KOJI SU POSLUŽILI KAO OSNOVA ZA IZBOR VARIJANTNIH REŠENJA KOJA SU UZETA U OBZIR

- IX PRIKAZ MOGUĆIH PREKOGRANIČNIH UTICAJA
NA ŽIVOTNU SREDINU
- X OPIS PROGRAMA PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE I ZDRAVLJA LJUDI
U TOKU REALIZACIJE PLANA (MONITORING)
- XI PRIKAZ KORIŠĆENE METODOLOGIJE U IZRADI STRATEŠKE PROCENE UTICAJA
NA ŽIVOTNU SREDINU
- XII ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

PRILOZI:

- ZAKONSKA REGULATIVA OD ZNAČAJA ZA IZRADU STRATEŠKE PROCENE
UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU
- IZVORI PODATAKA/LITERATURA
- FOTO DOKUMENTACIJA

POLAZNE OSNOVE STRATEŠKE PROCENE UTICAJA

Uvod

U savremenoj teoriji i metodologiji prostornog planiranja, izrada planova, politika i programa bazira se na primeni opšteprihvaćenog koncepta „održivog razvoja“ (eng. sustainable development) u kojem se ekonomski, socijalni i institucionalni razvoj odvija u skladu sa očuvanjem i unapređenjem ekološkog kapaciteta područja. Implementacijom definisanih planskih rešenja u prostornim i urbanističkim planovima (kao i ostalim politikama i programima) neminovno dolazi do određenog stepena narušavanja prirodnih i stvorenih vrednosti određenog područja, čime se nameće potreba njihovog sveobuhvatnog sagledavanja sa aspekta životne sredine, odnosno definisanja adekvatnih mera i smernica zaštite životne sredine, kako bi se ekološki problemi identifikovali u početnim fazama izrade planskog dokumenta i izabralo najpovoljnije plansko rešenje u pogledu očuvanja prirodnih vrednosti određene teritorije.

Izveštaj o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu predstavlja ključni dokument u postupku izrade Strateške procene uticaja (SPU) i čini sastavni deo dokumentacije koja se prilaže uz plan ili program nadležnom organu (u ovom slučaju: Sekretarijatu za uređenje prostora, stambeno-komunalne poslove i zaštitu životne sredine opštine Bar). **Izveštaj o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu je dokument na osnovu kojeg se vrši opis, vrednovanje i procena mogućih uticaja implementacije planskih rešenja na kvalitet životne sredine, na osnovu čega se propisuju mere za smanjenje negativnih i uvećanje pozitivnih uticaja definisanih rešenja u okviru planskog dokumenta na životnu sredinu.**

Izrada predmetnog Izveštaja u Crnoj Gori zakonski je regulisana primenom Zakona o životnoj sredini („Sl. list Crne Gore“, br. 48/08) i Zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu od 1.1.2008. god. („Sl. list RCG“, br. 80/05 od 28.12.2005), što otvara mogućnost usklađivanja ovog procesa sa postupkom pripreme i izrade novih vrsta državnih i lokalnih planskih dokumenata u Crnoj Gori na osnovu nedavno usvojenog Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. List Crne Gore“, br. 51/08). Navedeni Zakon o SPU urađen je u skladu sa osnovnim smernicama koje su propisane Direktivom Evropskog parlamenta i Saveta od 27.6.2001 (Directive 2001/42/E3), kao i u skladu sa Protokolom o Strateškoj proceni uticaja usvojenog 2003. godine u Kijevu (Ukrajina), koja insistira na vrednovanju nacrtu planova i programa sa aspekta posledica na životnu sredinu, uz efikasno i transparentno uključivanje zainteresovane javnosti već u fazi odlučivanja o potrebi izrade predmetnog Izveštaja. Tokom izrade Izveštaja o SPU omogućuje se da se ekološki aspekt pravovremeno integriše u proces definisanja planskih rešenja (tokom celokupnog postupka izrade plana), na osnovu čega se dobija mogućnost izbora najpovoljnijeg varijantnog rešenja (ukoliko je više njih predloženo) i formiranja detaljnog urbanističkog plana u skladu sa konceptom održivog razvoja.

Strateška procena uticaja na životnu sredinu je proces koji treba da integriše ciljeve i principe održivog razvoja u prostornim i urbanističkim planovima uvažavajući pri tome potrebu da se

izbegnu ili ograniče negativni uticaji na životnu sredinu i na zdravlje i dobrobit lokalnog stanovništva. **Osnovni ciljevi izrade strateške procene uticaja** su:

- 1) obezbeđivanje da pitanja životne sredine i zdravlje ljudi budu potpuno uzeta u obzir prilikom razvoja planova ili programa;
- 2) uspostavljanje jasnih, transparentnih i efikasnih postupaka za stratešku procenu;
- 3) obezbeđivanje učešća javnosti;
- 4) obezbeđivanje održivog razvoja;
- 5) unapređenje nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Nosilac izrade Izveštaja o strateškoj proceni uticaja je „JUGINUS AD“ - predstavništvo „JUGINUS-MONT“. Uz saradnike koji su učestvovali u izradi Detaljnog urbanističkog plana „Polje-Zaljevo“, tokom izrade predmetnog Izveštaja angažovani su stručnjaci za relevantna pitanja koja su obuhvaćena sadržajem ovog dokumenta sa ciljem potpunije i kvalitetnije izrade ovog dokumenta.

Povoljnu okolnost u izradi predmetnog Izveštaja predstavlja činjenica da je procedura izrade Izveštaja o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu tekla paralelno sa izradom svih faza Detaljnog urbanističkog plana, što je metodološki najispravniji postupak, čime se ekološka dimenzija pravovremeno integriše u preciziranje budućih planskih rešenja i stvaraju uslovi za izbor najpovoljnijeg razvojnog koncepta plana sa aspekta održivog razvoja.

Osnovne faze izrade Strateške procene uticaja

Zakonom o Strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu („Sl. List RCG“, br. 80/05) definisana je obaveza sprovođenja postupka strateške procene uticaja na životnu sredinu za planove i programe iz oblasti urbanističkog i prostornog planiranja.

Izrada Strateške procene uticaja na životnu sredinu odvija se u 3 faze:

1. odlučivanje o potrebi izrade Strateške procene uticaja
2. izrada Izveštaja o Strateškoj proceni uticaja
3. davanje saglasnosti na Izveštaj o strateškoj proceni uticaja

Prva faza u proceduri izrade Strateške procene uticaja je pripremna faza i obuhvata:

- 1) odlučivanje o potrebi izrade Strateške procene uticaja (u nadležnosti organa nadležnog za pripremu plana, a po prethodno pribavljenom mišljenju organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine);
- 2) donošenje Odluke o izradi Strateške procene uticaja
- 3) izbor nosioca izrade Izveštaja o strateškoj proceni uticaja;
- 4) uključivanje zainteresovane javnosti, organa i organizacija;
- 5) donošenje Odluke o potrebi ili nepostojanju potrebe za izradu Strateške procene uticaja (objavljuje se u Službenom listu Republike, ili glasilu jedinice lokalne samouprave).

Druga faza podrazumeva izradu Izveštaja o Strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu koji mora biti međusobno usklađena sa procenama uticaja projekata na životnu sredinu, kao i planovima i programima zaštite životne sredine.

Sadržina Izveštaja o strateškoj proceni uticaja Detaljnog urbanističkog plana „Polje-Zaljevo“ na životnu sredinu u skladu je sa članom 15. Zakona o strateškoj proceni uticaja, i sadrži:

- 1) kratak pregled sadržaja i glavnih ciljeva plana ili programa i odnos prema drugim planovima i programima;

- 2) opis postojećeg stanja životne sredine i njenog mogućeg razvoja, ukoliko se plan ili program ne realizuju;
- 3) identifikaciju područja za koja postoji mogućnost da bugu izložena značajnom riziku po životnu sredinu i karakteristike životne sredine u tim područjima;
- 4) postojeći problemi u pogledu životne sredine u vezi sa planom ili programom, uključujući naročito one koje se odnose na oblasti koje su posebno značajne za životnu sredinu, kao što su staništa divljeg biljnog i životinjskog sveta sa aspekta njihovog očuvanja, posebno zaštićena područja, nacionalni parkovi ili morsko dobro;
- 5) opšti i posebni ciljevi zaštite životne sredine ustanovljeni na državnom ili međunarodnom nivou koji su od značaja za plan ili program i način na koji su ovi ciljevi, kao i svi ostali aspekti od značaja za životnu sredinu, bili uzeti u razmatranje u procesu pripreme;
- 6) moguće značajne posledice po zdravlje ljudi i životnu sredinu, uključujući faktore kao što su: biološka raznovrsnost, stanovništvo, fauna, flora, zemljište, voda, vazduh, klimatski činioci, materijalni resursi, kulturno nasleđe, uključujući arhitektonsko i arheološko nasleđe, pejzaž i međusobni odnos ovih faktora;
- 7) mere predviđene u cilju sprečavanja, smanjenja ili otklanjanja, u najvećoj mogućoj meri, bilo kog značajnog negativnog uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu do koga dovodi realizacija plana ili programa;
- 8) pregled razloga koji su poslužili kao osnova za izbor varijantnih rešenja koje su uzete u obzir, kao i opis načina procene, uključujući i eventualne teškoće do kojih je prilikom formulisanja traženih podataka došlo (kao što su tehnički podaci ili nepostojanje know-how);
- 9) prikaz mogućih značajnih prekograničnih uticaja na životnu sredinu;
- 10) opis programa praćenja stanja životne sredine, uključujući i zdravlje ljudi u toku realizacije plana ili programa (monitoring);
- 11) zaključke do kojih se došlo tokom izrade izveštaja o strateškoj proceni predstavljene na način razumljiv javnosti.

Treća faza obuhvata postupak odlučivanja o (ne)davanju saglasnosti predmetnog Izveštaja i obuhvata:

- 1) uključivanje zainteresovane javnosti, organa i organizacija;
- 2) izlaganje predmetnog Izveštaja na javni uvid i održavanje javne prezentacije Izveštaja od strane obrađivača;
- 3) ocena Izveštaja o strateškoj proceni uticaja;
- 4) davanje saglasnosti na Izveštaj o strateškoj proceni uticaja (od strane organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine).

Pravni i planski osnov

Detaljni urbanistički plan „Polje-Zaljevo“ radi se u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. list Crne Gore“, br. 51/08), kao i nizom drugih zakonskih i podzakonskih akata koji regulišu problematiku prostornog i urbanističkog planiranja u Crnoj Gori. Pored zakonske regulative, pravni osnov za izradu Detaljnog urbanističkog plana predstavlja Odluka Opštine Bar o izradi ovog planskog dokumenta, br. 031-545, od 28.2.2008. god. Obradivač planskog dokumenta je Jugoslovenski institut za urbanizam i stanovanje – JUGINUS AD iz Beograda, predstavništvo JUGINUS-MONT, Bijelo Polje. Nosilac izrade Plana je Opština Bar sa kojom su obrađivači planskog dokumenta sklopili ugovor.

Pravni osnov za izradu predmetnog Izveštaja predstavlja Odluka o izradi strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Detaljni urbanistički plan „Polje-Zaljevo“ (br. 032-07-dj-351-1701, od 26.12. 2008. god.), kao i odgovarajuća zakonska regulativa iz ove oblasti, pre

svega Zakon o životnoj sredini („Sl. list Crne Gore“, br. 48/08) i Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG, br. 80/05).

Planski osnov za izradu DUP-a „Polje-Zaljevo“ predstavlja Prostorni plan Crne Gore do 2020. godine i GUP Bara do 2020. godine. **Planski osnov** za izradu Izveštaja o strateškoj procjeni uticaja predstavlja DUP „Polje-Zaljevo“.

I KRATAK PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PLANA I ODNOS PREMA DRUGIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA

I.1. Obuhvat i granice Plana

Detaljni urbanistički plan radi se na području naselja Polje i Zaljevo u opštini Bar i obuhvata prostor između magistralnog puta M24 i paralelnog puta u Polju do podnožja brda Volujica, kao i naselja Donju Čelugu, Tombu i Donje Zaljevo. Površina područja Plana iznosi oko 340,0ha.

Granica Plana je određena u skladu sa Odlukom o pristupanju izradi Detaljnog urbanističkog plana "Polje-Zaljevo", ("Službeni list RCG – opštinski propisi", broj 26/07 od 28.2.2008. god.), a detaljno je prikazana na grafičkom prilogu DUP-a "AŽURNA KATASTARSKO - GEODETSKA PODLOGA - KOPIJA PLANA" u razmjeri 1:1000.

I.2. Povod, cilj i osnovna koncepcija izrade Plana

Povod za izradu DUP-a „Polje-Zaljevo“ je stvaranje mogućnosti postepene realizacije Generalnog urbanističkog plana Bara i vremenom nametnutih pretpostavki za korišćenje ovog prostora, kao i zbog potrebe za usklađivanjem faktičkog stanja na ovom prostoru sa dostavljenim inicijativama i novim sadržajima, potrebama stanovnika, poslovnih i privrednih subjekata i svih postojećih i potencijalnih korisnika ovog prostora. Realizacija Planom predviđenih namena treba da bude usklađena sa Izmenama i dopunama GUP-a Bara, tj. DUP "Polje Zaljevo" predstavlja prvu fazu realizacije GUP-a Bara. Cilj izrade Plana je da se definiše javno građevinsko zemljište namenjeno za izgradnju primarne saobraćajne mreže, kao i trase i objekti komunalne infrastrukture usklađene sa ovom fazom izrade Detaljnog urbanističkog plana.

Predloženi koncept organizacije prostora na teritoriji Plana je zasnovan na sledećim principima i ciljevima:

- usklađivanju planiranih namena i površina, sa Generalnim urbanističkim planom Bara 2020, realnim potrebama Opštine Bar, stanovnika ovog područja i pojedinih privrednih subjekata,
- usklađivanju planirane rekonstrukcije i izgradnje sa urbanističkim parametrima i pokazateljima sa Zakonom o planiranju i uređenju prostora („Službeni list RCG“, broj 28/05 i 51/08); definisanju trasa nove primarne saobraćajne mreže u skladu sa GUP-om Bara do 2020. godine, kao prva faza realizacije GUP-a, kako bi se obezbedio planski i pravni osnov za eksproprijaciju,
- očuvanju postojeće parcelacije i definisanju pravila za novu parcelaciju i preparcelaciju na neizgrađenim delovima kompleksa,
- formiranju zakonski definisane interne saobraćajne mreže, bazirane na postojećoj neregulisanoj mreži naseljskih ulica, kolskih prilaza, poljskih puteva i slično,
- zadržavanju svih neplanski izgrađenih objekata koje je moguće uklopiti u novoplanirana rešenja saobraćaja i uslove nadležnih komunalnih preduzeća,
- obezbeđivanju mogućnosti za etapnu realizaciju u okviru pojedinih urbanističkih celina;

- aktiviranju slobodnih neizgrađenih površina u okviru urbanističkih celina i definisanju uslova za izgradnju na slobodnim parcelama ili delovima parcela;
- rekonstrukciji postojeće i izgradnji nove komunalne infrastrukture.

Koncept planiranih namena na predmetnom prostoru i njegovog budućeg razvoja je zasnovan na principima iz GUP-a Bara 2020, na detaljnoj analizi postojećeg stanja i važećeg Zakona, a baziran je na međusobnom usklađivanju planiranih, realizovanih, ili već započelih promena na ovom prostoru. To podrazumeva definisanje uslova za promenu pojedinih namena površina i parcela na teritoriji Plana, u skladu sa aktuelnim potrebama Opštine, vlasnika, odnosno korisnika prostora i njihovih inicijativa, koje je moguće uklopiti u uslovljenosti iz plana višeg reda i stečene urbanističke obaveze preuzete iz usvojenih planova kontaktnih zona.

Predloženi koncept organizacije ovog prostora i njegovog budućeg razvoja će svojom realizacijom omogućiti sledeće:

- poboljšanje kvaliteta stanovanja i stambenog fonda, što je uslovljeno postizanjem saglasnosti između lokalne uprave, stanovnika i drugih zainteresovanih aktera za poboljšanje kvaliteta stanovanja i rada, podizanje ekonomske efikasnosti građevinskog fonda, standarda stambenih objekata, njihove okoline, režima održavanja i korišćenja, rekonstrukcije i sanacije i slično,
- u domenu javnih funkcija stvaranje uslova za unapređenje standarda obrazovanja, socijalne i dječije zaštite; poboljšanje preventivne zdravstvene zaštite stanovništva, podsticanje razvoja kulturnih aktivnosti, fizičke kulture kroz razvoj partnerskih odnosa između lokalnih vlasti, udruženja građana i poslovno komercijalnog sektora,
- razvoj proizvodnih, poslovnih i komercijalnih djelatnosti u skladu sa prostornim potencijalima, razvojnim ograničenjima, tržišnim uslovima uz afirmaciju preduzetničke inicijative usmerenu na razvoj malih i srednjih preduzeća,
- ravnomerni razvoj i razmeštaj različitih tipova proizvodnih pogona i uslužnih delatnosti, u skladu sa potencijalima i ograničenjima pojedinih lokacija,
- aktiviranje novih lokacija za organizaciju i izgradnju malih i srednjih preduzeća, različitog stepena uređenosti i opremljenosti tehničkom infrastrukturom,
- bolja iskorišćenost postojećih kapaciteta,
- poboljšanje kvaliteta saobraćajne dostupnosti predmetnog područja, daljim razvojem saobraćajne i komunalne infrastrukture, odnosno definisanje minimalnih standarda kvaliteta koji će biti obavezujući za celo područje Plana.

Na području DUP-a "Polje Zaljevo" koji zahvata površinu od 343,0ha, predviđene su površine sledećih namena:

- mešovite namjene – stanovanje u kombinaciji sa proizvodnjom, poslovanjem, industrijom i malom privredom,
- javne funkcije – školstvo, dječija zaštita, kultura, zdravstvo, sport i rekreacija, poslovni i komercijalni sadržaji – turizam, ugostiteljstvo, trgovina,
- javno urbano zelenilo – parkovi,
- površine pod saobraćajnicama osnovne ulične mreže.

Tabela br. 1: Bilans površina postojećih i planiranih namena i procentuala zastupljenost na teritoriji DUP-a - uporedna tabela

NAMJENA POVRŠINA	Postojeće stanje		P l a n	
	Površina (ha)	Procjent. zastup. (%)	Površina (ha)	Procjent. zastup. (%)
▪ Stanovanje manje gustine	176,4	52,8	-	-
▪ Površine za rad (poslovne djelatnosti, šklostvo, zdravstvo i dječiju zaštitu, sport i komunalnu infrastrukturu)*	7,0	2,1	-	-
▪ Mješovite namjene (SMN) stanovanje, poslovanje i proizvodnja	-	-	114,8	34,4
▪ Poslovne djelatnosti sa stanovanjem mala privreda i stanovanje (RPD)	-	-	83,0	24,8
▪ Centralne funkcije (RCD)	-	-	86,6	25,9
▪ Saobraćajne površine Saobraćajnice GUP Interne saobraćajnice	11,3	3,4	39,3 16,1 23,2	11,7
▪ Urbano zelenilo	-	-	3,3	1,0
▪ Vodene površine	7,2	2,1	7,2	2,2
▪ Poljoprivredne površine	132,3	39,6	-	-
UKUPNO	334,2	100%	334,2	100%

I.3. Sadržaj Plana

Tekstualni deo

1.Opšti deo

- 1.1. GRANICA DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA I POPIS KATASTARSKIH PARCELA
- 1.2. POVOD I CILJ ZA IZRADU PLANA
- 1.3. PRAVNI I PLANSKI OSNOV
- 1.4. ODNOS PREMA STEČENIM OBAVEZAMA
- 1.5. PROSTORNO PROGRAMSKI ELEMENTI GUP-a BARA 2020

2. Analiza postojećeg stanja

- 2.1. PRIRODNA POGODNOST TERENA ZA URBANIZACIJU
- 2.2. KVALITET I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE
- 2.3. POSTOJEĆE STANJE I RAZVOJNE MOGUĆNOSTI GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

3. Uslovi za uređenje prostora

- 3.1. KONCEPT PLANA
- 3.2. USLOVI U POGLEDU PLANIRANIH NAMENA
- 3.3. USLOVI ZA SAOBRAĆAJ I SAOBRAĆAJNE POVRŠINE
- 3.4. USLOVI ZA TEHNIČKU INFRASTRUKTURU
- 3.5. USLOVI ZA SLOBODNE I ZELENE POVRŠINE

- 3.6. USLOVI ZA UREĐENJE I ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
- 3.7. USLOVI ZA NESMETANO KRETANJE INVALIDNIH LICA
- 3.8. USLOVI ZA UREĐENJE I ZAŠTITU AMBIJENTALNIH VREDNOSTI I GRADITELJSKOG NASLEĐA
- 3.9. MERE ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH I DRUGIH VEĆIH NEPOGODA I OBEZBEĐENJE POTREBA ODBRANE
- 3.10. STRATEŠKA PROCJENA UTICAJA REALIZACIJE DUP-a NA ŽIVOTNU SREDINU, ELEMENTI ZA PROCJENU I MONITORING
- 3.11. USLOVI I MERE ZA OSTVARIVANJE DUP-a
- 3.12. TEHNOEKONOMSKI USLOVI ZA KORIŠĆENJE PROSTORA
- 3.13. ORIJENTACIONI TROŠKOVI REALIZACIJE PLANIRANIH SADRŽAJA

Grafički prilozi

1. POSTOJEĆA NAMENA POVRŠINA
2. PLAN NAMENE POVRŠINA
3. PLAN PARCELACIJE
4. PLAN REGULACIJE
5. PLAN SAOBRAĆAJA
6. PLAN KANALIZACIJE I VODOVODNE MREŽE
7. PLAN ELEKTROENERGETSKE MREŽE
8. PLAN TELEKOMUNIKACIONE MREŽE

- Svi grafički prilozi su prikazani u razmeri R=1:1000.

I.4. Odnos prema drugim planovima i programima

- Prostorni plan Crne Gore¹

Prostorni plan Crne Gore je strateški dokument i opšta osnova organizacije i uređenja prostora na celokupnoj teritoriji Crne Gore. Ovim Prostornim planom određeni su državni ciljevi i mere prostornog razvoja, u skladu sa ukupnim ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno-istorijskim razvojem Crne Gore. Prostornim planom Crne Gore definisani su sledeći opšti principi i ciljevi razvoja koji su od značaja za izradu Detaljnog urbanističkog plana i Strateške procene uticaja:

- prioritetna zaštita i očuvanje ekosistema najvišeg ranga;
- obaveza da se u prostorno planiranje i raspored delatnosti uključe odgovarajuće mere očuvanja životne sredine;
- racionalno upravljanje komunalnim i drugim otpadom;
- racionalno korišćenje prirodnih resursa kroz održivi razvoj obalnog područja primenom principa održivog razvoja i instrumenata integralnog upravljanja obalnim područjem.
- razvoj mora da bude kompatibilan sa održivim karakteristikama prostora i mora da ih promoviše, a prostorni i urbanistički planovi moraju biti zasnovani na održivom razvoju i promovisanju kvaliteta životne sredine.

Konceptom uređenja degradirane i ugrožene životne sredine navodi se da je u područjima u kojima je ugrožena i degradirana životna sredina (hot-spotovi) neophodno preduzeti odgovarajuće aktivnosti i projekte koji će sanirati posledice i unaprediti tehnologiju do nivoa da ne zagađuje životnu sredinu. U opštini Bar određena je rehabilitacija degradiranog

¹Prostorni plan Crne Gore do 2020. godine – Ministarstvo za ekonomski razvoj, Podgorica, mart 2008. god.

okruženja u rudarskim hot-spotovima u Sutomoru (kamenolom Haj-nehaj) i Baru (kamenolomi na Volujici).

- **Generalni urbanistički plan Bara do 2020. god.**

Generalnim urbanističkim planom Bara su definisana osnovna konceptijska rešenja, smernice i rešenja za izgradnju, rekonstrukciju i uređenje pojedinih namena površina koja su adekvatno razmatrana i tretirana prilikom izrade Plana.

▪ Stanovanje

Osnovni ciljevi su: povećanje kvaliteta stambenog fonda i komunalne opremljenosti naselja i određivanje minimalnih standarda kvaliteta koji će biti obavezujući za celo područje GUP-a. Unapređenje kvaliteta stanovanja i izgrađenog prostora na području Plana podrazumeva postizanje saglasnosti između lokalne uprave, građana i drugih zainteresovanih aktera za poboljšanje kvaliteta življenja, podizanje ekonomske efikasnosti stambenog fonda, standarda stambenih objekata, njihove okoline, režima održavanja i korišćenja, rekonstrukcije i sanacije i slično.

▪ Rad i stanovanje kao mešovita namena

Moguće je formiranje zone pretežne privredne namene sa stanovanjem uz definisanje seta striktnih planskih i zonskih propozicija, urbanističkih i tehničkih uslova, uslova i mera zaštite sredine, pravila izgradnje, parcelacije, uređenja prostora. Lokaliteta za smeštaj i izgradnju malih preduzeća, pogona, skladišta, radionica i slično mogu biti različitog stepena uređenosti (opremljenosti) tehničkom infrastrukturom (od minimalne do potpune opremljenosti), kao i različitih veličina. Zbog disperznog razmeštaja malih preduzeća prerađivačkog sektora industrije, pojedinačni industrijski lokaliteta mogu imati:

(a) mešoviti karakter (sa stambenim objektima) ili

(b) pretežnu namenu za izgradnju malih pogona, preduzeća, radionica, skladišta, servisa i drugih privrednih djelatnosti koje ne ugrožavaju kvalitet životne sredine, nisu u sukobu sa okolnim (stambenim) namenama prostora i ne zahtevaju sanitarno–zaštitnu zonu.

Pri tome neophodno je uvažiti postojeća zakonska rešenja, odnosno obaveze izrade analiza uticaja objekata na životnu sredinu (u skladu sa istom). U ovu zonu mešovite i/ili pretežne namjene za male pogone, ne bi trebalo locirati energetske zahtevne programe, već ih vezivati za privrednu zonu Bara. Takođe, ne bi trebalo locirati pogone sa većom potrošnjom vode, znatnijim generisanjem transporta, buke i slično.

Planirane lokaliteta bi u narednom periodu trebalo opremiti minimumom infrastrukturnih instalacija – vodovoda, kanalizacije, pristupnim saobraćajnicama, elektroenergetskom i PTT mrežom, javnom rasvetom i dr. Potrebno je obezbeđenje odgovarajućih profila ulica (radi mogućnosti kretanja manjih kamiona), obezbeđenje parking prostora uglavnom u okviru parcele (uz izgradnju javnih parkinga). Za smeštaj uslužnih delatnosti (turističkih, trgovinskih, finansijskih, poslovnih, prometnih i dr.) u ovu zonu trebalo bi formulisati "zonske" propozicije, posebno vezane za kapacitete, obim usluga i ekološke sredine.

▪ Privredne delatnosti

Ciljevi prostorno-urbanističkog razvoja industrije u Planu su: započinjanje novih proizvodnih programa u skladu sa tržišnim uslovima, osnivanjem malih i srednjih preduzeća i privlačenjem direktnih stranih ulaganja, uz primjenu evropskih principa industrijske politike na lokalnom nivou i povećanje racionalnosti i efikasnosti, na osnovu potpunijeg korišćenja resursa i stvorenih lokacionih uslova.

Očekuje se, pored rasta industrije i male privrede i rast sektora usluga i porast broja preduzeća i radnji u sektoru uslužnih djelatnosti na gradskom području. Prostornu organizaciju uslužnih djelatnosti u narednom periodu usmjeriti prema nastavku prostornog

širenja zona i objekata usluga, uz zadržavanje krupnih elemenata prostorne strukture sektora usluga, a to su linearni trgovinsko-uslužni centri duž magistralnih pravaca - tržni centri, pijace, zatim postojeći i planirani lokaliteti i punktovi turističke privrede, pojedinačni punktovi i disperzovane lokacije u stambenom i drugom gradskom tkivu i slično. Očekuje se dalji razvoj i usluga u oblasti saobraćaja, nekretnina, zanatstva, poslovno-tehničkih, finansijskih, komercijalnih, informatičkih, kao i javnih službi.

▪ Turizam i ugostiteljstvo

Opšta opredeljenja i ciljevi su: afirmacija turizma kao glavnog razvojnog agensa svih onih prostora koji sadrže izrazitije motive za domaću i inostranu turističku tražnju, odnosno u kojima su turističke aktivnosti produktivnije; uvođenje principa održivog razvoja u turizmu, uz ekonomsku i ekološku revitalizaciju prostora, racionalizaciju korišćenja prirodnih resursa (posebno neobnovljivih), očuvanje, zaštitu i unapređenje prirode i životne sredine; uključivanje prirodnih i kulturno-istorijskih vrednosti kao motiva u razvoj turizma; organizovanje, uređivanje i korišćenje turističkih prostora po kriterijumima i standardima zaštite i kulturološkog korišćenja životne sredine, prirodne i kulturne baštine; učešće turizma u očuvanju i promociji prirodnih vrednosti i kulturnog nasleđa; integrisanje turizma sa lokalnim komplementarnim aktivnostima (poljoprivrede, saobraćaja, male privrede, zdravstva, edukacije, culture, sporta i dr.)

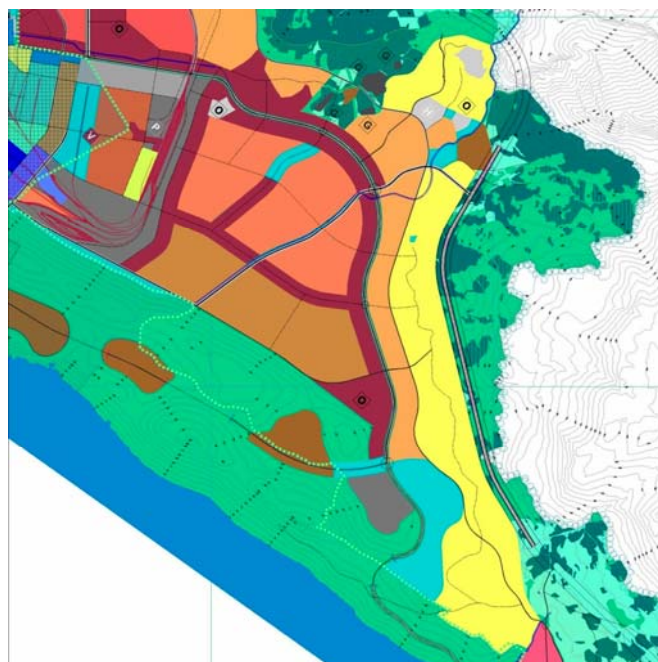
▪ Tehnička infrastruktura

Osnovna opredeljenja u pogledu razvoja tehničke infrastrukture odnose se na:

- izgradnju brze saobraćajnice sa priključkom na autoput Bar-Boljare u zoni Đurmana;
- modernizovanje postojećeg vodovodnog sistema barskog područja;
- izgradnju južnog kraka Regionalnog vodovoda za Crnogorsko primorje, kao dopunskog sistema za snabdevanje vodom;
- realizaciju i izgradnju planiranih postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i separatnih kanalizacionih sistema za odgovarajuće podceline koje su diferencirane prema odgovarajućim funkcionalnim karakteristikama (Čanj, Sutomore, Bar)

▪ Kultura i fizička kultura

Na lokalnom planu realizovati ciljeve iz nacionalnih programa razvoja kulture. Unaprijediti, obnoviti i proširiti mrežu bioskopa, knjižara, biblioteka i galerija, kao i lokalnih domova kulture. Omogućiti nevladinim organizacijama da intenzivnije koriste prostore ustanova kulture i druge prostore u lokalnim zajednicama u vlasništvu države odnosno Opštine, po subvencioniranim zakupninama. Obuhvatiti što veći broj ljudi, svih uzrasta, raznim aktivnostima u oblasti fizičke kulture. Prioritetno graditi i opreмати male objekte za fizičku kulturu u neposrednoj okolini stambenih zgrada, mjesnim zajednicama, školama i višenamjenskim objektima. Omogućiti veće učešće privatnih investicija i aktera, odnosno šire partnerstvo između javnog i privatnog sektor u ovoj oblasti.

Slika br. 1: Osnovne namene površina na području DUP-a „Polje-Zaljevo“ (prema GUP-u Bara)

- Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore

Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore (NSOR) definiše vizije i postavlja dugoročne smernice održivog razvoja Crne Gore, dok je vremenski horizont Akcionog plana NSOR period 2007-2012. godina. Priprema NSOR CG je prvi korak dugoročnog procesa koji podrazumeva kontinuirano praćenje i periodičnu reviziju dokumenta (identifikovanih problema, postavljenih ciljeva i predloženih mera).

Polazeći od vizija održivog razvoja Crne Gore i identifikacije problema i izazova u oblastima zaštite životne sredine i upravljanja resursima, ekonomskog i društvenog razvoja, definisani su sledeći opšti ciljevi NSOR CG:

1. Ubrzati ekonomski rast i razvoj i smanjiti regionalne razvojne nejednakosti;
2. Smanjiti siromaštvo; obezbediti jednakost u pristupu uslugama i resursima;
3. Osigurati efikasnu kontrolu i smanjenje zagađenja i održivo upravljanje prirodnim resursima;
4. Poboljšati sistem upravljanja i učešća javnosti; mobilisati sve aktere, uz izgradnju kapaciteta na svim nivoima;
5. Očuvati kulturnu raznolikost i identitete.

- Strateški master plan upravljanja otpadom na republičkom nivou²

Strateški master plan upravljanja čvrstim otpadom obezbeđuje uslove za racionalan i održiv plan upravljanja otpadom na republičkom nivou. Osnovni cilj je smanjiti uticaj otpada na životnu sredinu, poboljšati efikasnost korišćenja resursa, kao i nedostatke upravljanja otpadom u prošlosti. Između ostalog, master plan utvrđuje i unutrašnje ciljeve, koji

² Strateški master plan upravljanja otpadom na republičkom nivou, Ministarstvo životne sredine i uređenja prostora, Podgorica, 2004.god.

podrazumevaju fokusiranje na upravljanje komunalnim, opasnim, medicinskim i drugim vrstama otpada, posmatrano u srednjoročnom periodu:

- povećanje količine prikupljenog otpada;
- smanjenje proizvedenog otpada na deponijama;
- predstavljanje aktivnosti recikliranja.

- **Plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori³**

Plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori treba da obezbedi sprovođenje glavnih ciljeva Nacionalne politike upravljanja otpadom i Strateškog master plana, postavljenih do 2012. godine u Crnoj Gori. Osnovni zadatak plana u razdoblju od 2008. do 2012. godine, jeste sprovođenje glavnih strateških odrednica upravljanja otpadom u Crnoj Gori, i to:

- uspostavljanje integralnog sistema upravljanja otpadom koji se zasniva na: povećanju količine otapada koji se sakuplja, smanjivanju količine otpada koji se odlaže, uvođenju postupka reciklaže;
- sanacija i zatvaranje postojećih odlagališta;
- sanacija „crnih tačaka“, odnosno lokacija visoko opterećenih otpadom;
- razvoj i uspostavljanje međuopštinskih (regionalnih) deponija, sa obradom otpada pre njihovog zbrinjavanja i odlaganja.

U okviru ovog planskog dokumenta, napominje se da su se jedinice lokalne samouprave dogovorile i donele odgovarajuće akte o lokacijama izgradnje regionalnih sanitarnih deponija. Tako će se buduća regionalna deponija na kojoj će se odlagati otpad sa teritorija opština Bar i Ulcinj nalaziti na lokalitetu „Možura“ (opština Bar, K.O. Kunje).

I.5. Rezultati prethodnih konsultacija sa zainteresovanim organima i organizacijama

Tokom izrade Detaljnog urbanističkog plana „Polje-Zaljevo“, kao i Izveštaja o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu, obavljene su konsultacije sa predstavnicima zainteresovanih organa i organizacija. Takođe, u postupku izrade DUP-a pribavljeni su neophodni uslovi nadležnih organa i organizacija. Svi uslovi koji su dobijeni od nadležnih organa ispoštovani su prilikom izrade DUP-a i Izveštaja o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu i ugrađeni u odgovarajuća planska rešenja. Ekspertska rešenja i sugestije konsultovanih institucija bili su od velike pomoći prilikom izrade ove studije.

³ Plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori u periodu 2008-2012. god., Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine, Podgorica, januar 2008. god.

II OPIS PRIRODNIH I STVORENIH KARAKTERISTIKA PODRUČJA PLANA

II.1. Prirodne karakteristike

- **Geomorfološke odlike terena**

Područje Polja i Zaljeva se nalazi istočno od Luke Bar i železničke pruge. Teren se prostire od 11m_{nnv} u jugozapadnom dijelu prema brdu Volujica i Luki Bar, do 43m_{nnv} u zoni uz magistralu. Brijeg Lovrenac je visok 38,5m. Teren je zbog malih nagiba povoljno eksponiran. Nagib terena je uglavnom do 3%. izuzev lokalno u podnožju brda Volujica i u zoni brežuljka Lovrenca, gde je teren neznatno strmiji (do 20%) ali samo na vrlo malim površinama, što nije od većeg značaja za urbanizaciju.

- **Geološke odlike terena**

Teren je izgrađen od vodopropusnih i vodonepropusnih stena kvartarne starosti, među kojima su:

- aluvijalni šljunkovi i peskovi (u zapadnom i središnjem delu teritorije), zatim
- aluvijalne gline, šljunkovi i pijeskovi (u severozapadnom i zapadnom delu),
- aluvijalne i proluvijalne gline koje su češće izmešane sa sitnom drobinom heterogenog sastava (u istočnom delu Donjeg Zaljeva),
- gline sa znatnom količinom drobine heterogenog sastava, aluvijalnog i proluvijalnog porekla (u severnom, kao i istočnom delu uz istočnu granicu područja),
- proluvijalna drobinna sa glinom i šljunkom (u severnom delu),
- dok je breg Lovrenac izgrađen od fliša, laporaca, glinaca, peščara, konglomerata.

- **Hidrogeološke i hidrološke odlike terena**

U hidrogeološkom pogledu postoje:

- a. dobrovodopropusne stijene intergranularne poroznosti: aluvijalni šljunkovi i peskovi (u zapadnom i središnjem delu teritorije) u kojima su:
 - podzemne vode prisutne u vidu zbijenih izdani sa slobodnim nivoom
 - dobrih filtracionih osobina - k je veći ili jednak $1 \times 10^{-3} \text{cm-s}$
 - stalni horizont podzemne vode koji može biti značajan za korišćenje i postoji samo u sedimentima ravničarskog dela, a nalazi se na različitim dubinama: na oko 1,0m u zoni MZ Tomba do oko 10,0m u zapadnom delu MZ Polje.
- b. kompleks vodopropusnih i vodonepropusnih stijena intergranularne poroznosti: aluvijalne gline, šljunkovi i pijeskovi (u severozapadnom i zapadnom delu) i aluvijalno – deluvijalna drobinna sa glincima i šljunkovima (u severnom delu područja severno od Lovrenca), u kojima je:
 - promenljiva vodopropusnost uslovljena čestim smenjivanjem članova
 - "k" aluvijalnih sedimenata je manji ili jednak 10^{-7}cm/s (gline) do 10^{-3}cm/s (šljunkovi)

- c. vodoneprousne stene: flišne zone (uz severnu granicu područja i brijeg Lovrenac) i gline sa znatnom količinom drobine heterogenog sastava, aluvijalnog i proluvijalnog porekla (u sjevernom i istočnom djelu) u kojima:
- je vodonepropusnost uslovljena preovlađujućim učešćem glina kod kvartarnih sedimenata i glinovito-laporovite komponente kod flišnih sedimenata
 - sedimenti fliša gornje eocenske starosti čine podlogu aluvijalnim sedimentima kvartarne starosti.

Geološke, geomorfološke i klimatske karakteristike područja uslovile su i slabo razvijenu mrežu vodotoka. Na području Polja jedini stalni vodotok je bujični potok Rikavac koji teče kroz središnji deo područja, pravcem severoistok - jugozapad. U gornjim i srednjim delovima toka prolazi preko krečnjačkih sedimenata, dok je donji deo toka u aluvijalnim šljunkovima i peskovima Barskog Polja. Potok Rikavac je u donjem toku regulisan i tunelom kroz Volujicu, ulazi u Jadransko more jugoistočno od uvale Bigovica.

Generalno posmatrano, teritorija opštine i Grada Bara u celini predstavlja tipično bujično područje. Prosečna godišnja količina padavina kreće se do 3000 mm, što u uslovima izrazite nagnutosti terena i u skladu sa geološkim i hidrogeološkim osobenostima područja, ima za posledicu pojavu velikog broja vrlo izrazitih bujica. Štete od bujica su ovde vrlo velike, što je važno ograničenje za planiranje budućeg razvoja. Konkretno, površina sliva Rikavca je 26,6km², dok je mreža vodotoka u njegovom slivu dugačka 17km. Njegov bujični karakter ranije je, do regulacije stvarao velike štete u donjem delu Polja. Još uvek nisu regulisani svi delovi njegovog toka, što nepovoljno utiče na mogućnost korišćenja terena na planskom području. Iako se velike vode Rikavca sada ne izlivaju u zoni Polja, one utiču na podizanje nivoa podzemnih voda, naročito u najnižim zonama Polja i Čeluga.

- **Inženjersko-geološke odlike terena**

U inženjersko - geološkom pogledu svi tereni na području obuhvaćenom DUP-om izgrađeni su od vezanih, poluvezanih i nevezanih stena.

Vezane kamenite stene čine:

- fliševi, laporci, glinci, peščari, konglomerati koji izgrađuju brijeg Lobrenac i terene uz samu severnu granicu područja, a često su i podloga sedimentima kvartarne starosti. Padine brijega su sa nagibom do 20%. Među stenama preovlađuju glinci i laporci. Peščari su obično sitno do srednjezrnati i tankoslojeviti. Predstavljaju, zajedno sa konglomeratima i kalkarenitima, otpornije delove stena. Raspadaju se u male pločaste komadiće koji se mešaju sa glinovitim raspadinom, pogotovo na površini, pri čemu se stvaraju velike količine pretežno glinovite raspadine sa komadićima peščara. Podložni su degradacionom delovanju voda i eroziji tim pre, jer su tektonski jako deformisane - razlomljene, naborane i mestimično izgužvane što dodatno potpomaže mehaničku dezintegraciju.

Poluvezane stene čine:

- Aluvijalne i proluvijalne gline u Barskom polju nalaze se na području Donjeg Zaljeva. To su prašinaste do masne gline, smeđe i sive boje. Između njih su ispod 2 m debeli prosljoci jako zaglinjenog šljunka. Debljina im kod bušotine B-86 iznosi 57,0m. To možemo uzeti kao maksimalne debljine pošto su i neke geoelektrične sonde pokazale slične rezultate. Bušotine B-84 i B-85 nisu nabušile podlogu do 33 m odnosno 17,0m.

Nevezane do poluvezane stene čine:

- aluvijalno – glinovito – šljunkoviti sedimenti izgrađuju centralne predele Donjeg Polja i Ronkule. Granice sa drugim poluvezanim ili nevezanim naslagama su postepeni prelazi, odnosno isklinjavanja jednih u druge zbog čega se mogu smatrati dosta fleksibilnim. Po sastavu su to gline, šljunkovi, peskovi, prašina i u manjoj mjeri sitna

drobina. Ove frakcije se medjusobno često nepravilno izmjenjuju zbog čega postoji veliki broj varijeteta ovih naslaga.

- kompleks glinovitih drobina pokrivaju periferne predele Barskog polja. Sedimente ovog kompleksa predstavljaju produkti raspadanja čvrstih stijena koji su manje ili više transportovani u niže predele. Debljine su im, po oceni od 3 m do 6 m. Po sastavu su vrlo heterogene sa velikim sadržajem gline koja je najčešće preovladava pa su na inženjersko-geološkoj karti na više mjesta izdvojene kao poseban litološki član. Detritični materijal predstavljaju različite vrste stena medju kojima preovladuju karbonati i peščari.

Nevezane stene čine:

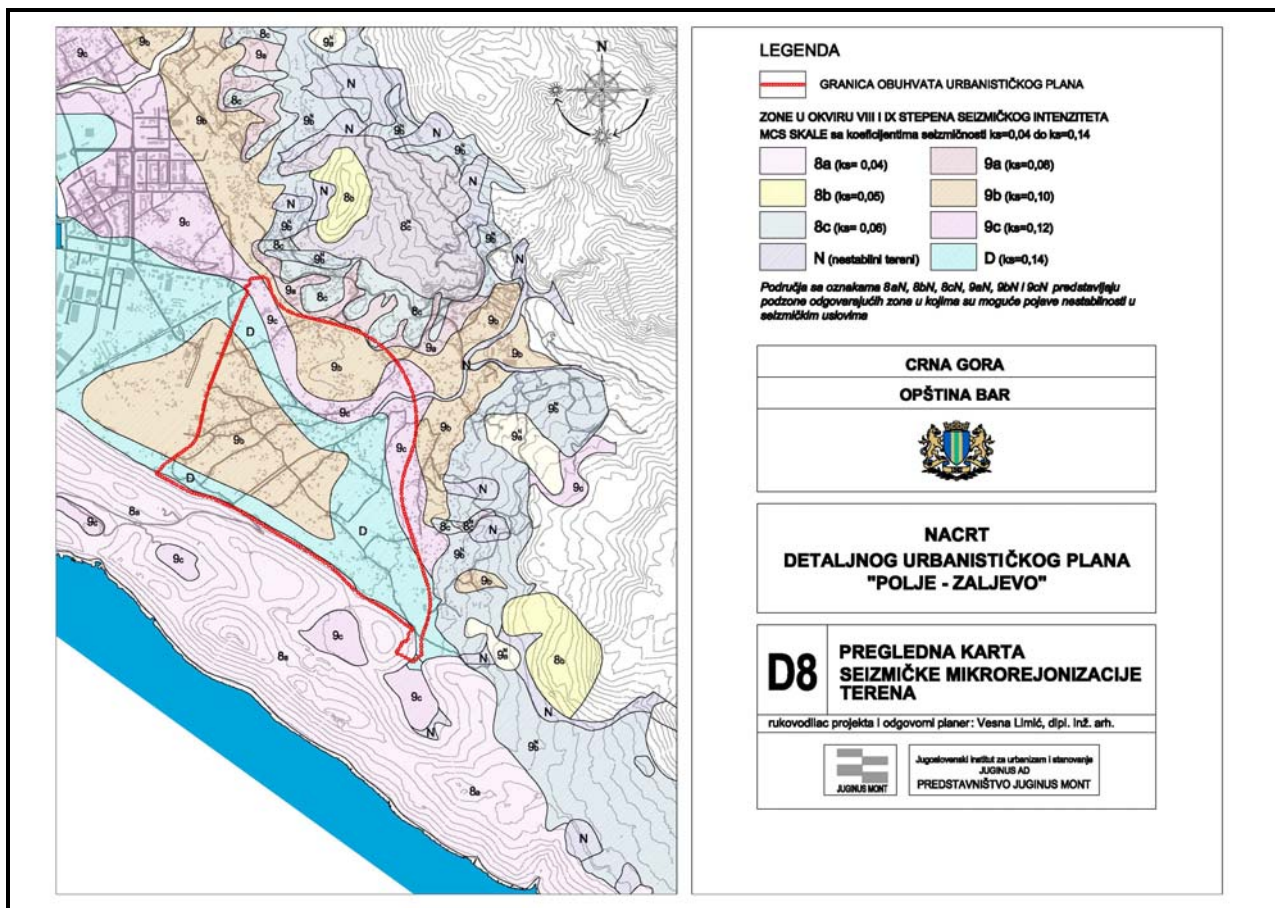
- Drobine pokrivaju predele padina ispod strmih strana oboda Barskog polja. Sastavljene su iz oštrorubnih komada, čvrstih stena medju kojima preovladuju i dolomiti. Vrlo malo je rožnaca, porfirita i peščara. Po granulaciji je vrlo heterogena. U višim predelima (bliže mestu nastanka) preovladuje krupnozrna drobina sa blokovima i malo sitne drobine, a u nižim predelima je učešće sitne drobine veće, gde je delimično i zaglinjena. Učešće sitnijih frakcija uopšte zavisi od dužine transporta niz padinu i od sastava stnovite podloge. Drobine koje su delimično vezane glinenim ili karbonatnim vezivom uvrštene su u poluvezane stene.
- Šljunkovito-peskoviti sedimenti izgradjuju ravničarske predele terena duž površinskih vodotoka. Medju njima, najveće prostranstvo zauzimaju aluvijalni šljunkovi u Barskom polju, a najmanje savremeni sedimenti vodotoka. *Savremeni nanosi reka Rikavca*, nalaze se u korituu reke u neregulisanim delovima toka. Po sastavu su to pretežno krupnozrnati šljunkovi sa peskom i krupnim valuticama - samcima.

Od **savremenih inženjersko - geoloških procesa i pojava** javljaju se spiranje na strmijim padinama izgrađenim od fliša sa većim učešćem glinovite komponente, a s obzirom da se područje nalazi u podnožju okolnih uzvišenja, moguća je pojava deponovanja raspadnutog materijala stena koje grade padine u okolnim višim zonama. Produkti raspadanja koji se deponuju predstavljeni su deluvijalnim i proluvijalnim drobinama i glinama, kao i flišnim stenama. U okolini područja, na istoku i severu iznad magistrale javljaju se aktivna klizišta čiji se materijal transportuje ka Barskom Polju.

- Seizmičke karakteristike terena

Analizirajući seizmološke karakteristike barskog područja, uočava se da se, praktično, najveća opasnost od jačih zemljotresa može se očekivati na prostoru Barskog polja i obodnih padina, odnosno na prostoru koji je, istovremeno, po velikom broju drugih kriterijuma, najpogodniji za život. Celo barsko primorje je ugroženo pojavom zemljotresa sličnog očekivanog intenziteta.

Verovatnoća pojava zemljotresa za stogodišnji period sa maksimalnim mogućim intenzitetom na ovom području je 9° po MCS skali i sa magnitudom od 7,4° (po Rihteru), za teritoriju planskog područja i opštine Bar iznosi 63%.

- **Klimatske odlike terena**

Zona Polja i Zaljeva nalazi se u sklopu grada Bara, istočno od njegovog centra i Luke i klimatske karakteristike planskog područja su iste kao i za sam grad. Klima ima karakteristike sredozemne klime, sa preovlađujućim uticajem maritimnih masa, ali i čestim prodorima kontinentalnih vazdušnih masa, pogotovo u zimskom periodu. Pružanje planinskog venca duž središnjeg dela teritorije opštine, uslovljava ublažavanje maritimnih, s jedne, i kontinentalnih vazdušnih uticaja, s druge strane. Uticaj ovih vazdušnih struja, naročito na visini iznad 1000 m.n.v ima za posledicu pojavu snežnih padavina i snežnog pokrivača sa relativno kratkim trajanjem.

- Osnovne vrednosti klimatskih parametara:

- srednja godišnja temperatura je 15,6°C;
- najviše srednje mjesečne temperature su u julu i avgustu (23,4 i 23,1°C), a najniže u januaru i februaru (8,3 i 8,9°C), dok srednje maksimalne temperature idu i do 28°C, a srednje minimalne se spuštaju i do 1,5°C;
- period sa srednjom dnevnom temperaturom vazduha višom od 5°C traje cele godine, sa temperaturom od 10°C oko 260 dana, a od 15°C oko 180 dana;
- dana sa mrazom ima vrlo retko i to mahom u decembru i januaru;
- srednja godišnja relativna vlažnost vazduha ima vrijednost do oko 70% u zoni grada Bara, sa tendencijom porasta vlažnosti sa posrastom nadmorske visine;
- u toplijem periodu godine (april-septembar) izluči se 400 do preko 800 mm padavina, a u hladnijem periodu (oktobar-mart) 1000 do 2000 mm padavina;
- najveća oblačnost je u toku zime, a nešto manja drugom polovinom jeseni i prvom

polovinom proleća, a najmanja ljeti, odnosno od početka jula do kraja septembra;

- u primorskom delu opštine najveću jačinu i čestinu javljanja ima levant, vetar iz severoistočnog pravca;
- znatno manju čestinu imaju vetrovi iz ostalih pravaca: pulenat iz pravca zapada, maestral iz pravca severozapada, jugo iz pravca juga i jugoistoka i tramontana (bura) iz pravca severa.

- **Pedološke odlike terena**

Aluvijalno – deluvijalna zemljišta obuhvataju najravnije i najniže zone Barskog polja. Ova zemljišta nalaze se u aluvijalnim zaravnima u polju, nastala su na mestu nekadašnjeg morskog zaliva koji je zasut aluvijalno – deluvijalnim nanosima Rikavca. Izgrađuju ih sedimenti nastali u procesu rastvaranja i raspadanja stena kroz koje je vodotok prolazio, te im je građa vrlo raznovrsna i neujednačena.

Srednji i južni dio Barskog polja čine naslage heterogenog erozivnog materijala. Površinski sloj je uglavnom karbonatna glinuša sa ostacima skeleta, ispod kojeg se nalaze naslage krupnog šljunka i peska ili samo peskuše sa promenljivim sadržajem gline. Debljina ovih slojeva veoma varira, što je naročito karakteristično za sloj muljevite glinuše u debljini od 20-70 cm dubine i više.

Smeđa zemljište na flišu su mlađa, nerazvijena zemljišta nastala fizičko – mehaničkim raspadaњem fliša. Mahom su obrasla makijom i šikarom, a najbolje se koriste ako trajno ostanu pod šumskom vegetacijom. Značajne su za podizanje maslinjaka, agrumara i nekih poljoprivrednih kultura. Na planskom području ona pokrivaju Lovrenac i severni deo područja (Čeluge). Ako su bez vegetacije, u klimatskim uslovima u kojima su česte obilne i plahovite padavine, spiraju se i stvaraju deluvijalne nanose u podnožjima i depresijama. Zbog stalne erozije i razlika u sastavu matičnog supstrata (glinci, peščari, laporci), nagiba i ekspozicije, ova zemljišta se veoma razlikuju čak i na manjim površinama. Ako su neerodirana, imaju izrazitu slojevitost i žutu do tamno smeđu boju. Ova ilovasta zemljišta sadrže, malo ili nimalo karbonata i neutralne su reakcije. Humusni A horizont je debljine 2-8 cm i sadrži 2-3% humusa i dovoljno pristupačnog kalijuma. Aluvijalni B horizont je dobro razvijen i postiže debljinu 20-50 cm a mjestimično i do 80 cm. Sadrži uglavnom karbonatnu ilovaču svtlosive boje. U C horizontu nalazi se rastresiti matični supstrat (flišne gline, peščari i škriljci). Kroz ovakvu podlogu korenje drveća duboko prodire i podstiče njeno dalje raspadaње. Mnoga od ovih zemljišta ka Starom Baru su pretvorena u terase na kojima je razvijena intenzivna poljoprivredna proizvodnja.

Ova zemljišta su zone najbujnije vegetacije, najrazvijenije poljoprivrede i naselja. Na njima se nalaze maslinjaci, agrumari, voćnjaci i bašte. Pokrivaju deluvijalne nanose, a na nagibima su podložna erodovanju, zbog čega ih prvenstveno treba koristiti za šume na svim nagibima iznad 20%. Ako su antropogena (terase) onda je otežana primjena mehanizacije, zbog male površine terasa, ali su lošijih boniternih klasa (peta, šesta i sedma) tamo gde se koriste za poljoprivredu, nego gde su trajno pokrivena šumom.

- **Biogeografske odlike terena**

Vegetacija planskog područja je uglavnom zastupljena kulturama. Bašte se nalaze na slobodnim neizgrađenim ravnijim terenima, a gaji se uglavnom povrće. U voćnjacima se sreću: *citrusi* (za koje su najpogodnija od vetar zaklonjena i navodnjavana flišna zemljišta blagog nagiba radi lakšeg odvođenja vode), *smokva* (na vlažnijim i dubljim zemljištima zaštićenim od jakih vetrova), *nar* (na dubokim propusnim zemljištima umerene plodnosti na plodnim flišnim pribrežnim terenima i na zemljištima deluvijalno aluvijalnog porekla), *breskva* (na umjereno plodnim lakim i dubokim toplim zemljištima peskušama i rečnim nanosima pogodnim i za gajenje vinove loze), i *maslina* (na plodnim i dubokim zemljištima i ima

višestruku namjenu i korišćenje). Vinogradi na padinama se ređe sreću zbog nepogodnom hidrološkog režima u aluvijalnim i dijelu vijalnim zemljištima i flišnim zonama sa znatnim učešćem glinovite komponente.

Fauna područja je veoma proređena jer je ovo već odavno dio gradske teritorije Bara. Uglavnom se sreću različite vrste ptica, insekata i gmizavaca, karakteristične za urbanu sredinu.

Slika br. 2: Aerofoto snimak šireg područja Polja i Zaljeva

II.2. Stvorene karakteristike

- *Postojeći način korišćenja prostora i bilans površina*

Predmetna teritorija Detaljnog urbanističkog plana obuhvata delove naselja Polje, Donja Čeluga, Tomba i Donje Zaljevo. Teren je ravničarski u površini od 343,0ha uslovno povoljan za izgradnju. Ovaj proctor zauzimaju zone porodične stambene izgradnje, povezane mrežom internih saobraćajnica – stambenih ulica i kolskih prolaza. Postojeća saobraćajna mreža je uglavnom nastajala sukcesivno i neplanski, pa su zbog toga ove ulice uglavnom nepravilne, male širine i često se slepo završavaju. To su u stvari većinom poljski putevi uz koje su vremenom formirane grupacije stambenih kuća sa okućnicama. U zaleđu parcela porodičnog stanovanja, nalazi se još uvijek neizgrađeno zemljište koje se koristi za poljoprivredu - proizvodnju povrća i južnog voća, a jedan deo ovih površina su maslinjaci.

Stambeni fond na području Plana je novijeg datuma, sa relativno dobrim pokazateljima koji se odnose na površine i strukturu objekata, kvalitet gradnje i opremljenost instalacijama. Spratnost objekata je na celokupnoj teritoriji ujednačena - prizemlje do P+1. Po tipologiji izgradnje to su slobodno stojeći objekti, na većim parcelema što omogućava povoljniji standard stanovništva zbog dopunske delatnosti koju pruža izuzetno plodno zemljište i pogodni klimatski uslovi za gajenje mnogih poljoprivrednih južnih kultura.

Na predmetnoj teritoriji u naselju Popovići se nalazi i kompleks Osnovne škole "Meksiko" površine oko 1,5ha, koju pohađa oko 755 učenika. Dečiji vrtić "Sanjalica" koristi neuslovne prostorije MZ "Polje 2" ukupne korisne površine 70,0m² i pripadajuću parcelu površine oko 2.200,0m², dok se na susednoj parceli veličine 2.800,0m² nalazi Veterinarska stanica. Zanatski i uslužni pogoni, skladišta, trgovinske radnje i diskonti su locirani uglavnom uz prometne saobraćajnice, a manjim delom u središtu kompleksa.

Tabela br. 2: Bilans površina postojećih namjena i procentuala zastupljenost na teritoriji DUP-a "Polje-Zaljevo"

POSTOJEĆA NAMENA	Površina (ha)	Procjentalna zastupljenost (%)
▪ Porodično stanovanje malih gustina	176,4	51,4
▪ Površine za šklostvo, zdravstvo i dečiju zaštitu	1,9	0,4
▪ Poslovne delatnosti	4,4	1,3
▪ Površine za sport	0,6	0,2
▪ Komunalne površine	0,1	0,03
▪ Neizgrađene površine poljoprivredno zemljište	122,5	35,7
▪ Vodene površine – reka Rikavac i potoci	3,5	1,1
▪ Saobraćajne površine i saobraćajnice	33,6	9,8
UKUPNO	334,2	100%

- *Saobraćajna infrastruktura*

Saobraćajni sistem na području DUP-a "Polje-Zaljevo" čini samo drumski saobraćaj. Ulice koje se nalaze u okviru ovog planskog dokumenta su prema važećem Generalnom urbanističkom planu svrstane u kategorije sekundarnih i ostalih saobraćajnica.

Okosnicu mreže čini sekundarna saobraćajnica – magistralni put M-2.4 na koji se nadovezuje mreža celog područja Polja.

Postojeće saobraćajnice su delimično asfaltirane, u poprečnom profilu promenljive širine, na dijelovima ulične mreže uglavnom ne postoji trotoar. Parkiranje se generalno odvija na pojedinačnim parcelama. Generalno se može dati ocena da je saobraćajna mreža neadekvatnih tehničkih karakteristika

- **Hidrotehnička infrastruktura**

Razvoj hidrotehničke infrastrukture nije adekvatno pratio ubrzani razvoj naselja. U naselju postoji određen nivo vodovodne mreže pa se može reći da je delimično rešeno pitanje vodosnabdijevanja. Problem prihvatanja i disponiranja otpadnih voda nije rješavan što je, s obzirom na izgrađenost naselja, postalo izuzetno izraženo i traži najhitnije rešavanje.

Atmosferske vode u naselju se sakupljaju i odvođe javnim ili individualnim otvorenim kanalima, često se slivaju lokalnim saobraćajnicama i usmeravaju u niže zone ili u bujični tok reke Rikavac koji čini glavni recipijent ovih voda u naselju i šire.

▪ Vodossnabdevanje

Zoni naselja gravitiraju dva bitna izvorišta barskog vodovoda. Izvor Zaljevo u istoimenom naselju sa kotom cca 105,0 m.n.m, zahvaćen je za potrebe Luke Bar šezdesetih godina prošlog veka. Glavni odvodni cevovod Ø300 mm sa tog izvora prema prekidnoj komori Kurilo većim delom prolazi kroz zonu naselja Polje. Izgradnjom tog cevovoda otpočela je izgradnja distributivne mreže u naselju i priključenje tada manjeg broja individualnih objekata. Sa druge strane naselje je povezano i na stari sistem Sustaš sa kojim je voda usmeravana, sa tog izvorišta, za stari centar Pristan.

Kasnijim razvojem distributivne vodovodne mreže Bara, naselje Polje je povezano sa nekoliko cevovoda na taj sistem. Primarne veze te mreže cine cevovodi Ø150 mm od železničke stanice u zoni Polja i od nadvožnjaka prema školi Meksiko i dalje kroz naselje Ronkula do centra naselja. Time je distributivna mreža naselja Polje postala deo ukupne distributivne mreže Bara. Kasnijim zahvatom i dovodom vode izvora Kajnak u komoru Kurilo vrši se dopuna ukupne distributivne mreže. Kapacitet navedenih izvora i drugih lokalnih izvora uključenih u Barski vodovodni sistem obezbeđuju redovno vodosnabdevanje ukupnog konzumnog područja u većem delu godine, tzv. vansezonskom periodu. U toku leta vrši se dopuna distributivnog sistema sa izvorišta u prostoru Virpazara (Orahovo polje i Velje oko). Ukupno raspoložive količine vode u malovodnom periodu iznose od 380-400 l/s što u odnosu na značajno povećanu potrebu u vodi tokom leta ne obezbeđuje kvalitetno vodosnabdijevanje u svim zonama potrošnje. U tom periodu izražene su nestašice vode i u razmatranoj zoni Polja.

▪ Fekalne vode

U razmatranoj zoni nema izgrađene javne mreže fekalne kanalizacije. Svi izgrađeni objekti poseduju individualne septičke jame – sengrupe. Većinu prostora izgrađenog naselja čini zemljište sa dobrim infiltracionim karakteristikama, fekalne vode se proceđuju u podzemlje, pa su efekti fekalnih voda manje izraženi u prostoru. No, obzirom da je podzemlje bogato vodama, dolazi do njihovog intezivnog zagađenja što će dovesti do zabrane korišćenja tog prirodnog bogatstva u ovom prostoru.

S druge strane, u prostoru sa slabo propusnim zemljištem, fekalne vode se izlivaju po okolnom terenu i otvorenim kanalima odlivaju u niže zone i rekom Rikavac dalje prema moru.

- Atmosferske vode

U naselju ne postoji izgrađen sistem atmosferske kanalizacije koja bi prihvatila i odvela oborinske vode sa uređenih i neuređenih površina naselja. Stoga se ove vode slobodno slivaju po terenu a obzirom na konfiguraciju terena slobodno teku prema nekoliko manjih bujičnih tokova i rijeci Rikavac koja je najveći bujični tok koji teče barskom dolinom.

- **Elektroenergetska infrastruktura**

Broj potrošača domaćinstava za područje Plana, po trafo reonima, prikazan je u Tabeli br.3. , dok opštu potrošnju 0,4 kV sačinjavaju: Osnovna škola, Veterinarska stanica, više zanatskih i uslužnih pogona i službi, trgovinskih radnji i diskont skladišta i, "javna rasvjeta" kao posebna kategorija potrošača. Takođe, poznato je, da su stambeni objekti, u većini, izgrađeni sa većim površinama, i spratnosti P+1 i P+2, pa i više, što potrošnju električne energije po domaćinstvu svrstava iznad prosjeka Opštine.

Tabela br. 3: Pregled TS i broj potrošača domaćinstava priključenih na TS

r.br	tip i naziv TS 10/0.4 kV	godina pogona	projektovano	izvedeno	približan broj potrošača u kategoriji domaćinstva
1	STS "ZALJEVO 2" - LAVROVIĆI	1981	160	160	65
2	STS "ŠAHINOVIĆ"	1999	160	100	45
3	STS "KARANIKIĆ" - POLJE	2000	160	100	28
4	ZTSK "POLJE 1" (manji dio potrošača van Plana)	1962	400	400	126
5	STS "MILANOVIĆ" - ZALJEVO	1996	160	100	26
6	MBTS "POLJE 2"	1980	630	400	277
7	STS "MILJANOV MOST"	1998	250	250	111
8	STS "ČELUGA 1"	1996	250	250	146
9	BTS "ČELUGA 3" (napaja potrošače i van Plana)	1996	400	400	168
10	MBTS "GVOZDEN BRIJEG"	1977	630	400	209
11	MBTS "MEKSIKO"	1980	630	630	28
12	MBTS "POPOVIĆI" - van zahvata Plana (ali napaja većinu potrošača u zahvatu)	1683	630	400	28
Ukupna instalisana snaga (kVA)			4460	3590	1257

Neposredno području Plana je TS 35/10 kV Stari Bar, izvedena 2x4, a planirana 2x8 MVA.

Na lokaciji TS 35/10kV "Popovići" je provizorno nadzemno čvoriste 10 kV od koga se granaju četiri dalekovoda (DV) 10 kV za potrošače na području Plana i šire, i kablovski vod za TS Meksiko. Priključni vod za "čvoriste" je iz TS 35/10kV "Topolica", preko TS 10/ 0.4kV "Rumijatrans" u kombinaciji kabal-DV, zbog čega je izložen havarijama, a time i prekidima isporuke el. energije velikom broju potrošača.

Na vodovima 10kV (DV-kabal) su priključene TS 10/0.4 kV: 11 na području Plana, 2 na granici, a 8 na širem prostoru. TS na granici (Popovići i Polje 1) i TS "Čeluga 3" napajaju manji broj potrošača domaćinstava van planskog područja. DV na betonskim stubovima je rekonstruisani DV 35 kV Bar- Ulcinj, i povezan je sa TS 35/10kV "Veliki Pijesak". Ovaj DV građen je pre pedeset i više godina i njegov vijek trajanja je pri kraju.

DV 10 kV od "čvorista" (lokacija TS "Popovići") do TS 35/10 kV "Stari Bar" i "Veliki Pijesak", imaju veliku ulogu u sigurnost napajanja potrošača kod havarija ili revizija DV i postrojenja, mada su njihove prenosne moći ograničene, a posebno komplikovane kod manipulacija.

Trafostanice 10/0,4 kV su različite po tipu i snazi: stubne (STS), zidane tipa "kula" (ZTSK), montažno-betonske (MBTS) i blindirane (BTS).

Generalno gledano, niskonaponska mreža je u dosta lošem stanju. Na pojedinim stubnim mestima izvedeno je više kućnih i drugih priključaka pa mreža na tim mestima izgleda kao "paučina" što je čini komplikovanom za održavanje. Takođe, na pojedinim deonicama, naročito tamo gde su duži priključci, preseki provodnika nisu adekvatni narastajućem opterećenju zbog čega, u određenim dnevnim periodima, dolazi do pada napona iznad dozvoljenih granica.

- **Telekomunikaciona infrastruktura**

Na području DUP-a trenutno je locirana „telefonska centrala“, odnosno istureni pretplatnički stepen (IPS) „Čeluga“. Ovaj komutacioni elemenat povezan je optičkim kablom na gradsku digitalnu centralu Bar. IPS Čeluga 1 ima kapacitet 2560 telefonskih priključaka i 64 ISDN-baznih priključaka, sa mogućnošću daljeg proširenja. Zauzet je kapacitet od 2185 telefonskih i 31 ISDN priključaka. IPS Čeluga napaja najveći dio područja telefonskim saobraćajem, dok je manji dio područja povezan na glavnu centralu "Bar".

Pored toga granicom područja, odnosno pored magistralnog puta Bar - Ulcinj, postoji savremeni optički kabl. Ovaj kabl je, celom dužinom u zoni DUP-a, položen u cevi postojeće TT kanalizacije, koja je od 4 cijevi 110mm, tako što je u jednoj od tih cevi položen blok od 3 cevi 40mm, za polaganje optičkih kablova.

Postojeća kablovska telekomunikaciona mreža sastoji se od bakarnih kablova, od kojih je najveći deo položen u zemlju pretežno uz postojeće saobraćajnice, a manji u cevi TT kanalizacije (pored magistrale). Po svom kapacitetu mreža nije dovoljna da pokrije ni sadašnje potrebe.

III PREGLED POSTOJEĆEG STANJA I KVALITETA ŽIVOTNE SREDINE NA PODRUČJU ZA KOJE SE IZVEŠTAJ DONOSI

Prilikom izrade Strateške procene uticaja potrebno je dati pregled postojećeg stanja i kvaliteta životne sredine na području za koje se Izveštaj donosi, jer karakteristike postojećeg stanja predstavljaju osnovu za svako istraživanje problematike životne sredine na određenom prostoru.

Imajući u vidu da za plansko područje ne postoje direktni (precizni) podaci o kvalitetu osnovnih elemenata životne sredine (izuzev podataka o kvalitetu zemljišta), ekološka karakterizacija predmetnog prostora izvedena je na osnovu podataka o stanju i ugroženosti medijuma životne sredine u opštini Bar koju sprovodi nadležno Ministarstvo zaštite životne sredine u okviru redovnog godišnjeg Programa monitoringa životne sredine („Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori“ za period 2002-2007). Takođe, u obzir su uzeta i prethodna studijska istraživanja, odnosno prostorno-urbanistička dokumentacija i važeća zakonska regulativa (Prostorni plan Crne Gore, GUP Bara do 2020. god., studije rađene za potrebe izrade Prostornog plana Crne Gore itd.), informacije dobijene od stručnih službi, javnih preduzeća i nadležnih organa u opštini Bar, kao i na osnovu direktnog uvida postojećeg stanja na terenu.

Osnovni prostorno-ekološki problemi na području DUP-a „Polje-Zaljevo“ vezani su za prekomernu zagađenost glavnog vodotoka – potoka Rikavac, njegovo nenamensko korišćenje (kolektor sanitarnih otpadnih voda) i hidrotehničku problematiku (nerešeno pitanje kompletnog uređenja obale), odnosno nepostojanje atmosferske i fekalne kanalizacione infrastrukture, neregulisano pitanje adekvatnog tretmana i dispozicije komunalnog, građevinskog i poljoprivrednog otpada, kao i bespravne izgradnje stambenih objekata bez neophodne infrastrukturne opremljenosti, čime dolazi do narušavanja ekološkog kapaciteta područja (nedovoljna količina pijaće vode u letnjem periodu, iskorišćavanje napuštenih bunara kao septičkih jama, tj. sengrupa, itd.).

- Kvalitet vazduha i padavina

Na predmetnom području nema većih zagađivača vazduha. Lokalno zagađenje u najvećoj meri potiče od saobraćajnih aktivnosti i zagrevanja stambenih objekata u zimskom periodu godine. Zagađenje vazduha od saobraćajnica je intenzivno u letnjem periodu godine, kada usled visokih temperatura i nedovoljne provetrenosti dolazi do povećane koncentracije zagađujućih supstanci u neposrednoj okolini magistralne saobraćajnice Bar-Ulcinj, koja se proteže sjevernim i istočnim obodom planskog područja (u užem pojasu magistrale povremeno dolazi do povišenih vrijednosti koncentracija supmor-dioksida, ugljen-monoksida, azota, olova, čađi i drugih ugljovodonika, što u velikoj mjeri zavisi od vrste goriva i tehničkih karakteristika saobraćajnica i vozila). Manji obim zagađenja potiče i od smetlišta komunalnog i građevinskog otpada (usled samozapaljena gasova), građevinskih radova tokom letnjeg perioda godine (usled razvejavanja čestica prašine), nepovoljnih klimatskih uslova kada vjetar sa mora nanosi čestice kamene prašine sa postojećih kamenoloma na područje Donjeg Zaljeva i eventualnih šumskih požara na Volujici.

Analizom podataka o imisijama osnovnih i specifičnih zagađujućih materija u Baru (lokacija „Dom zdravlja“) za period 2002-2007. god. mogu se konstatovati sljedeći zaključci koji su relevantni i za područje Polja i Zaljeva⁴:

- sve izmjerene vrijednosti sumpor-dioksida i ukupnih azotnih oksida posmatrane kao srednje godišnje vrijednosti bile su ispod GVZd (dozvoljene granične vrijednosti zagađenosti);
- koncentracije prizemnog ozona samo su povremeno prelazile GVZ (pretežno u letnjim mjesecima kao posljedica veće frekvencije saobraćaja);
- maksimalne godišnje koncentracije za lebdeće čestice i taložne materije nisu prelazile GVZd;
- maksimalne vrijednosti dima i čađi na godišnjem nivou nisu prelazile GVZd;
- sadržaj teških metala u lebdećim i taložnim česticama u svim ispitivanjima bio je ispod GVZd;

Na osnovu praćenja kvaliteta padavina (stanica u Baru) situacija je relativno povoljna. Kvalitet padavina na osnovu hemijskog sastava u svim mjerenjima (koja se povremeno obavljaju) nije odstupao od uobičajenih vrenosti, tako da nije zabeležena pojava kiselih kiša. U odnosu na prosječne rezultate kontinentalnih kiša, ovde je mineralizacija nešto veća usled blizine mernih mjesta morskoj vodi.

Generalno posmatrano, plansko područje se može svrstati u I klasu kvaliteta vazduha, pri čemu povoljnost tokom zimskog perioda godine predstavlja vjetar koji duva sa mora na kopno, smanjujući imisiju zagađujućih materija, s obzirom da je more veliki prečistač vazduha, odnosno recipijent taložnih materija i izvor neophodnog kiseonika.

- Tabela br. 4: Srednje i maksimalno izmerene mesečne koncentracije osnovnih zagađujućih materija u Baru i srednje godišnje vrednosti imisijskih koncentracija osnovnih zagađujućih materija (2005 g.)

Srednje i maksimalno izmjerene mjesečne koncentracije

Bar	Csr.SO ₂	Cmax.SO ₂	Csr.NO _x	Cmax.NO _x	Csr.O ₃	Cmax.O ₃	Csr. Dim i čađ	Cmax. Dim i čađ
Dom zdravlja	$\mu\text{g}/\text{m}^3$							
Januar	3.95	4.35	1.86	3.17	79.54	119.08	35.35	52.36
Februar	1.53	4.16	1.36	3.11	59.63	107.96	19.21	32.55
Mart	3.39	10.79	1.69	2.59	38.72	108.79	24.64	31.73
April	1.31	3.27	1.37	2.08	54.86	116.02	13.79	36.42
Maj	0.95	2.66	1.39	3.02	34.09	93.46	11.02	38.43
Jun	0.55	2.37	1.47	1.98	18.50	52.31	13.01	18.43
Jul	4.48	8.26	1.85	2.56	13.89	23.56	11.28	22.18
Avgust	0.98	2.31	4.84	7.59	29.79	76.66	32.14	41.57
Septembar	1.09	2.76	1.12	1.98	18.32	42.84	23.60	31.44
Oktobar	1.43	2.22	0.92	1.78	31.82	99.96	38.86	46.45
Novembar	1.37	4.34	3.20	4.05	33.34	40.41	28.30	57.00
Decembar	3.62	9.93	2.11	2.88	22.07	31.46	15.58	36.57
GVZd	110		150**		125		60	

Bar	Csr.SO ₂	Cmax.SO ₂	C 95 SO ₂	Csr.NO _x	Cmax.NO _x	C 95 NO _x	Csr.O ₃	Cmax.O ₃	C 95 O ₃
Dom zdravlja	$\mu\text{g}/\text{m}^3$								
	1.77	10.79	1.45	1.84	7.59	1.59	38.73	119.08	34.95
GVZd	110			150**			125		

Bar	Csr. Dim i ađ	Cmax. Dim i čađ	C 95 Dim i čađ	Csr. Lebdeće čestice	Cmax. Lebdeće čestice	Csr. Taložne materije	Cmax. Taložne materije
Dom zdravlja	$\mu\text{g}/\text{m}^3$						
	21.59	57.00	20.36	78.24	219.33*	135.64	379.66*
GVZd	60		110		350		

*-vrijednosti koje prelaze zakonom dozvoljene granice (GVZd)

⁴ Prema podacima Ministarstva turizma i zaštite životne sredine Republike Crne Gore: "Informacija o stanju životne sredine Republike Crne Gore" (2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007. god.)

- Tabela br.5: Srednje i maksimalno izmerene mesečne koncentracije specifičnih zagađujućih materija u Baru i srednje godišnje vrednosti imisijskih koncentracija specifičnih zagađujućih materija

Bar	Csr.H ₂ S	Cmax.H ₂ S	Csr.NH ₃	Cmax.NH ₃	Csr.H ₂ CO	Cmax.H ₂ CO
Dom zdravlja	µg/m ³					
Januar	0.16	0.23	1.45	3.15	0.67	0.90
Februar	0.10	0.36	1.33	2.56	0.66	1.63
Mart	0.44	0.94	3.00	7.56	0.04	0.17
April	0.47	1.46	1.82	2.94	1.63	4.30
Maj	0.08	0.41	1.25	3.85	0.00	0.00
Jun	0.17	0.31	1.17	2.10	1.05	1.75
Jul	0.32	0.44	2.64	4.20	4.03	5.50
Avgust	0.05	0.15	3.78	5.45	1.47	3.80
Septembar	7.77	2.32	0.31	0.79	0.00	0.00
Oktobar	0.21	0.63	1.28	1.58	0.00	0.00
Novembar	0.00	0.00	1.71	2.98	0.10	0.12
Decembar	0.00	0.00	1.03	1.86	0.00	0.00
GVZd	8		200		12	

Bar	Csr.H ₂ S	Cmax.H ₂ S	C 95 H ₂ S	Csr.NH ₃	Cmax.NH ₃	C 95 NH ₃	Csr.H ₂ CO	Cmax.H ₂ CO	C 95 H ₂ CO
Dom zdravlja	µg/m ³								
	0.72	2.32	0.18	1.76	7.56	1.54	0.74	5.50	0.55
GVZd	8			200			12		

*-vrijednosti koje prelaze zakonom dozvoljene granice (GVZd)

▪ Kvalitet voda

Hidrografske karakteristike koje vladaju u Primorskom regionu Crne Gore uslovile su oskudan broj površinskih tokova i bogatstvo podzemne hidrografije, što se direktno odnosi i na predmetno područje na kome glavni rečni tok predstavlja bujični potok Rikavac i Zli potok (u istočnom delu planskog područja). Ispitivanje kvaliteta vode na ovim vodotocima nije obuhvaćeno u okviru sistematskog ispitivanja Programa monitoringa životne sredine Crne Gore koju obavlja JP "Ekotoksikološki zavod Crne Gore" iz Podgorice. Za ove vodotokove može se konstatovati da se u svojim gornjim tokovima nalaze u relativno očuvanom stanju, a da njihova korita na delu kroz urbanizovana područja postaju kolektori sanitarnih i tehnoloških otpadnih voda, a što se posebno odnosi na Rikavac (zagađen čvrstim otpadom, fekalnim otpadnim vodama, organskim nutrijentima, otpadnim uljima, tehnološkim otpadnim vodama iz pogona za proizvodnju sokova „Primorka“ iz Starog Bara, itd).

Ugroženost podzemnih voda na području Polja i Zaljeva u vezi je sa načinom njihovog zahvatanja (tj. poštovanja sanitarno-tehničkih normi) i mogućnostima infiltracije zagađujućih materija do vodonosnih slojeva, što je u zavisnosti od strukture stenskih masa. Generalno, najznačajniji izvori zagađenja podzemnih voda su: otpadne vode iz domaćinstava, deponije komunalnog, građevinskog i poljoprivrednog otpada, kao i atmosferske vode zagađene štetnim materijama sa izgrađenih površina. S obzirom da su podzemne vode pretežno karstnih karakteristika, njihov kvalitet je u velikoj zavisnosti i od kvaliteta površinskih voda, imajući u vidu njihovo međusobno preplitanje i slabiju moć samoprečišćavanja karstnih podzemnih voda.

Na osnovu određenih istraživanja i analiza fizičko-hemijskih karakteristika izdanskih voda na području barske opštine može se zaključiti da je njihov kvalitet zadovoljavajućeg karaktera (uz povremena odstupanja propisanih kvaliteta). Neznatna mikrobiološka zagađenja podzemnih voda posledica su infiltriranja otpadnih materija iz propusnih septičkih jama domaćinstava (nisu obuhvaćena kanalizacionom mrežom). Na ovom području, prirodni negativni faktor kvaliteta podzemnih voda je uticaj slane morske vode na niske karstne izdani, čiji se nivo u gornjem horizontu barskog aluviona kreće od 0-15m (izraženo u apsolutnim kotama). Trenutno, postoji veoma malo čvrstih dokaza o obimu zagađenja

podzemnih voda na ovom području, čime se otvaraju potrebe za sprovođenjem detaljnijih hidrogeoloških istraživanja.

Slika br. 3: Zagađeno korito reke Rikavac tokom letnjeg perioda (avgust, 2008. god.)

- Kvalitet zemljišta

Degradacija i zagađivanje zemljišta je sve prisutnija pojava, a uslovljena je prirodnim i antropogenim faktorima. Sa ekološkog aspekta posebno je važna zaštita zemljišta od negativnog dejstva antropogenog faktora, s obzirom na to da pri realizaciji planiranih aktivnosti ljudi vrše sve veći uticaj na zemljište.

Programom ispitivanja štetnih materija u zemljištu za 2006. godinu koje je sprovelo Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine, obuhvaćeno je analiziranje kvaliteta zemljišta, u skladu sa „Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje“ („Sl. list RCG“, br. 18/97 Programom je obuhvaćeno obradivo i neobradivo zemljište u blizini gradskih i industrijskih deponija i u okolini saobraćajnica na prilazu gradskim naseljima. U opštini Bar je izvršena analiza na ukupno 6 lokacija, i to na 2 lokacije u blizini magistralnog puta Bar-Ulcinj na području Zaljeva. Na oba lokaliteta u Zaljevu konstatovane su povećane koncentracije nikla (Ni), a registrovana su i prekoračenja maksimalno dozvoljenih koncentracija hroma (Cr) na lokaciji „Zaljevo 1“ i kadmijuma (Cd) na lokaciji „Zaljevo 2“.

Ispitivanja kvaliteta poljoprivrednog zemljišta koja su sprovedena na području barske opštine nisu stalna i sistematska, ali fragmentarni podaci pokazuju da se u njima, kao posledica poljoprivredne delatnosti, ostaci pesticida nalaze u vrlo malim količinama, pa stoga ne predstavljaju veću opasnost za narušavanje ekoloških vrednosti pedološkog supstrata.

Tabela br.6 : Rezultati ispitivanja toksičnih metala u zemljištu na području Zaljeva

Mesto uzorkovanja	Cd	Pb	Hg	As	Cr	Ni	Cu	Zn	B	Co	Mo	F
"Zaljevo 1"	<0.50	21.99	0.07	14.2	58.9	191.7	25.7	54.7	2.6	19.1	1.6	292
"Zaljevo 2"	292.3	0.74	0.01	8.1	33.7	159.1	30.1	190.7	0.9	15.1	0.6	233
MDK (mg/kg)	2	50	1,5	20	50	50	100	300	5	50	10	300

Neadekvatno postupanje sa čvrstim komunalnim otpadom predstavlja jedan od većih problema zagađivanja zemljišta na području naselja Polje i Zaljevo. Najveći broj smetlišta lociran je duž korita reke Rikavac – od mosta Božovića ka tunelu ispod Volujice (najveća su kod Miljanovog mosta i pri samom tunelu).

Takođe, registrovan je i veći broj divljih deponija na sledećim lokacijama planskog područja i njihovog okolini⁵:

- na magistralnom putu Bar-Ulcinj kod kuća Aljoševića (preko puta kasarne);
- kod pekare „Europa“ i minimarketa „Tomanis“;
- u neposrednoj blizini stambenog objekta Damjanovića (blizu Tabije);
- tzv. Stara raskrsnica;
- na području nekadašnjeg Pristana (više deponija, među kojima je i jedna privatna u podnožju Volujice);
- kod podvožnjaka (u blizini Železničke stanice);
- kod nekadašnje Stare rampe (u neposrednoj blizini pri izlazu železničke tračnice iz stanice);
- kod nekadašnjeg objekta OŠ „Meksiko“ (tzv. stara škola);
- kod Veljeg mosta (ispod objekta AD „Primorke“);
- kod raskrsnice između kuća Lalevića i Dabanovića; i
- na slijepom putu između imanja Vojvodića i Starog otpada (najveća divlja deponija).

Slika br. 4: Smetlište komunalnog otpada na području Zaljeva

⁵ Prema podacima MZ Bar II-Polje prikupljenih za potrebe izrade Plana upravljanja otpadom opštine Bar (Bar, avgust 2008. god.)

▪ Komunalna buka

Iako nema sistematskog praćenja i nivoa učestalosti buke na planskom području, kao i praćenja uticaja na zdravlje ljudi, može se konstatovati da područje nije ozbiljnije ugroženo ovim vidom akustičnog zagađenja. Osnovni izvor buke je saobraćaj (drumski i željeznički), a naročito tokom letnjih mjeseci zbog njegove intenzivnosti, kada su bukom ugroženi stambeni objekti u neposrednom kontaktu sa magistralnim putem Bar-Ulcinj (severni deo planskog područja) i željezničkom stanicom u Baru (zapadni dio područja, K.O. Polje). Na osnovu publikovanih rezultata Ministarstva turizma i zaštite životne sredine Republike Crne Gore, zapaža se da su prekoračenja dozvoljenih nivoa buke na širem područja Bara registrovana na pojedinim prometnim raskrsnicama (posleedica frekvencije motornih vozila), kraj željezničke stanice (tokom noćnih časova), kao i u blizini pojedinih ugostiteljskih objekata.

- Tabela br. 7: Granične vrednosti nivoa buke u otvorenim boravišnim prostorima (prema Pravilniku o graničnim vrednostima nivoa buke, „Sl. list RCG“, br. 75/06)

Zona	Namena prostora	Granični nivo buke u dB (A)		
		dan	veče	noć
I	Posebno zaštićena prirodna dobra (nacionalni parkovi, parkovi prirode, rezervati prirode i sl.)	35	30	30
II	Područja za odmor i rekreaciju, bolničke zone i oporavilišta, kulturno-istorijski lokaliteti	50	40	40
III	Turistička područja, mala i seoska naselja, kampovi i školske zone	50	50	45
IV	Čisto stambena područja, veliki gradski parkovi	55	55	45
V	Poslovno-stambena područja, turistička mesta, dečja igrališta	60	60	50
VI	Gradski centar, zanatska, trgovačka, administrativno-upravna zona sa stanovima, zone do gradskih saobraćajnica, magistralnih i auto-puteva	65	65	55
VII	Industrijska, skladišna i servisna zona, transportni terminali bez stambenih zgrada, ugostiteljski objekti otvorenog tipa van naseljenih mesta	Na granici ove zone buka ne sme prelaziti granične vrednosti nivoa buke u zoni sa kojom se graniči		

▪ Biljni i životinjski svet

Vegetacija planskog područja je uglavnom zastupljena mediteranskim kulturama. Na predmetnom prostoru najviše je zastupljena kategorija “niskih šuma”. Ovu kategoriju sačinjavaju degradirane sastojine hrasta, jasena, crnog i belog graba, cera, drena, zelenike, smreke, klena, smrdulja, leske i dr. Kvalitet postojeće vegetacije izložen je konstantnoj degradaciji, usled nepovoljnih uslova podloge, nedostatka padavina u letnjem periodu godine, slabo razvijenoj hidrografskoj mreži, iznenadnim obilnim padavinama i nesavesnim antropogenim delovanjem.

Bašte se nalaze na slobodnim neizgrađenim ravnijim terenima, a gaji se uglavnom povrće. U voćnjacima se sreću: *citrusi* (za koje su najpogodnija od vetra zaklonjena i navodnjavana flišna zemljišta blagog nagiba radi lakšeg odvođenja vode), *smokva* (na vlažnijim i dubljim zemljištima zaštićenim od jakih vjetrova), *nar* (na dubokim propusnim zemljištima umerene plodnosti na plodnim flišnim pribrežnim terenima i na zemljištima deluvijalno aluvijalnog porekla), *breskva* (na umereno plodnim lakim i dubokim toplim zemljištima peskušama i rečnim nanosima pogodnim i za gajenje vinove loze), i *maslina* (na plodnim i dubokim zemljištima i ima višestruku namjenu i korišćenje). Vinogradi na padinama se ređe sreću

zbog nepogodnog hidrološkog režima u aluvijalnim i deluvijalnim zemljištima i flišnim zonama sa znatnim učešćem glinovite komponente.

Fauna barskog područja pripada mediteranskoj zoogenetskoj oblasti. Fauna područja je veoma proređena jer je ovo već odavno dio gradske teritorije Bara. Uglavnom se sreću različite vrste ptica, insekata i gmizavaca, karakteristične za urbanu sredinu.

Slika br. 5: Vegetacija na predmetnom području (podnožje brda Volujice)

IV IDENTIFIKACIJA PODRUČJA ZA KOJA POSTOJI MOGUĆNOST DA BUDU IZLOŽENA ZNAČAJNOM RIZIKU ŽIVOTNE SREDINE

Implementacijom definisanih planskih rešenja Detaljnog urbanističkog plana „Polje-Zaljevo“ obezbediće se uslovi za dalji razvoj predmetnog prostora uz poštovanje principa i odrednica održivog razvoja u cilju aktiviranja prepoznatih razvojnih potencijala bez narušavanja prirodno-ambijentalnih i stvorenih vrednosti područja. Istovremeno, njihovom realizacijom očekuje se da određena područja budu izložena određenom stepenu rizika po kvalitet životne sredine, pri čemu se naglašava da će stepen rizika u velikoj meri zavistiti od daljeg odnosa prema ovoj problematici, odnosno poštovanju propisanih mera i uslova zaštite životne sredine, prirodnih i kulturnih dobara definisanih ovim Planom, kao i uređenju prostora u skladu sa normama koje su zakonske definisane u vidu zakonskih i podzakonskih akata u Crnoj Gori i Opštini Bar.

Prilikom izgradnje svih novoplaniranih privrednih, industrijskih, komunalnih objekata, infrastrukturnih sistema i ostalih objekata koji mogu prouzrokovati značajniji negativan uticaj na životnu sredinu, obavezna je izrada Studije procene uticaja na životnu sredinu (u skladu sa Uredbom o projektima za koje se vrši procena uticaja na životnu sredinu – „Sl. list RCG“, br. 20/07). Izradom Studije procene uticaja na životnu sredinu proceniće se zone i nivoi uticaja planiranih objekata na pojedine medijume životne sredine i utvrditi usklađenost tehnoloških rešenja sa uslovima i merama zaštite životne sredine od strane prostorno-urbanističkih planova, nadležnih ministarstava i zakonski definisanih maksimalno dozvoljenih koncentracija pojedinih zagađujućih materija u životnoj sredini. Studija procene uticaja na životnu sredinu radi se na nivou tehničke dokumentacije i predstavlja neophodan elaborat radi dobijanja građevinske dozvole za izgradnju objekta.

U cilju izrade ovog dela predmetnog Izveštaja, identifikovana su sledeća područja za koje postoji mogućnost da budu izložena značajnom riziku od strane Plana:

- koridor magistralne saobraćajnice Bar-Ulcinj;
- trasa planiranog bulevara uz reku Rikavac (od magistrale do brda Volujica);
- stambeni objekti u kontaktnoj zoni železničke stanice Bar;
- bliža okolina vodoizvorišta „Zaljevo“;
- priobalna zona reke Rikavac;
- naseljske površine u podnožju brda Volujica (mogućnost nastanka šumskih požara);
- površine koje su Planom definisane kao zone mešovite namene i poslovnih delatnosti.

Realizacijom planskih rešenja i sprovođenjem urbanističko-tehničkih uslova uređenja i korišćenja predmetnog prostora, rizik od ugrožavanja identifikovanih područja biće sveden u minimalne okvire.

V OPŠTI I POSEBNI CILJEVI STRATEŠKE PROCENE UTICAJA

Opšti i posebni ciljevi strateške procene uticaja definišu se na osnovu zahteva i ciljeva u pogledu zaštite životne sredine u drugim planovima i programima, ciljeva zaštite životne sredine utvrđenih na državnom nivou, prikupljenih podataka o stanju životne sredine i značajnih pitanja, problema i predloga u pogledu zaštite životne sredine u planu ili programu. Na osnovu definisanih opštih i posebnih ciljeva zaštite životne sredine, vrši se izbor odgovarajućih indikatora koji se koriste prilikom izrade strateške procene uticaja.

Definisanje opštih ciljeva zaštite životne sredine na području Detaljnog urbanističkog plana „Polje-Zaljevo“ zasniva se na usvojenim strateškim dokumentima i planovima hijerarhijski višeg nivoa, od kojih su najznačajniji Prostorni plan Crne Gore i Nacionalna strategija održivog razvoja. Prilikom izrade prostornih i urbanističkih planova, opšti ciljevi se u najvećoj meri definišu na osnovu uslova i ciljeva iz planova višeg reda i najvažnijih strateških dokumenata, a posebni ciljevi se definišu u skladu sa konkretnim ekološkim problemima razmatranog područja, specifičnosti pojedinih aktivnosti koje se odvijaju u prostoru, postojećih i planiranih namena površina i dr.

V.1. Opšti ciljevi i principi strateške procene uticaja

Prostornim planom Crne Gore i Nacionalnom strategijom održivog razvoja definisani su opšti ciljevi u oblasti zaštite životne sredine – očuvanje kvaliteta životne sredine, kao i očuvanje i unapređenje prirodnih vrednosti, posebnosti prostora i kulturno-istorijske baštine Crne Gore. **Opšti ciljevi zaštite životne sredine na području DUP-a „Polje-Zaljevo“** proističu iz opštih ciljeva zaštite životne sredine definisanih Zakonom o životnoj sredini („Sl.list RCG“, br. 48/08):

- očuvanje i zaštita zdravlja ljudi, celovitosti, raznovrsnosti i kvaliteta ekosistema, genofonda životinjskih i biljnih vrsta, plodnosti zemljišta, prirodnih lepota i prostornih vrednosti, kulturne baštine i dobara koje je stvorio čovek;
- obezbeđenje uslova za ograničeno, razumno i održivo gazdovanje živom i neživom prirodom, očuvanje ekološke stabilnosti prirode, količine i kvaliteta prirodnih bogatstava i sprečavanje opasnosti i rizika po životnu sredinu.

Opšti ciljevi zaštite životne sredine na planskom području podržavaju opšte ciljeve postavljene strateškim dokumentima i planovima višeg reda, i bili bi:

- Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore (NSOR CG):
 - Osigurati efikasnu kontrolu i smanjenje zagađenja i održivo upravljanje prirodnim resursima;
 - Očuvati kulturnu raznolikost i identitete;
- Prostorni plan Crne Gore do 2020. godine:
 - Obezbeđenje kvaliteta života u svim delovima Crne Gore: ravnomeran ekonomski razvoj uz efikasan i racionalan prostorni razvoj, očuvanje prirode i biološke raznovrsnosti, unapređenje komunalne infrastrukture, održavanje i uvećanje kulturne

raznovrsnosti prostora (kulturnog nasleđa) treba da obezbedi minimalan nivo uslova i kvaliteta života u svim delovima Crne Gore.

- Razvoj urbanih i ruralnih područja u skladu sa njihovim potencijalima i ograničenjima;
- Racionalno korišćenje prirodnih resursa kroz održivi razvoj obalnog područja primenom principa održivog razvoja i instrumenata integralnog upravljanja obalnim područjem kao opšteg interesa Crne Gore.
- Razvoj i institucionalizacija prekogranične saradnje sa zemljama u okruženju kroz važne oblasti kao što su: regionalni ekonomski razvoj, infrastruktura, zaštita životne sredine i drugo.

Tokom izrade Detaljnog urbanističkog plana „Polje-Zaljevo“ neophodno je voditi računa o opštim ciljevima zaštite životne sredine tokom svih faza izrade planskog dokumenta, a što će se ostvariti integrisanjem aspekta zaštite i unapređenja životne sredine u sve sektorske delove planskog dokumenta, kao što su razvoj privrede, saobraćaja, hidrotehničke i elektroenergetske infrastrukture, unapređenje komunalnih delatnosti, itd. Stoga, zaštita sredine od zagađivanja ostvariće se i primenom, odnosno poštovanjem sledećih **principa**:

- *princip održivog razvoja* – razmatranjem i uključivanjem bitnih aspekata životne sredine u pripremu i usvajanje određenih planova i programa i utvrđivanjem uslova za očuvanje vrednosti prirodnih resursa i dobara, predela, biološke raznovrsnosti, divljih biljnih i životinjskih vrsta, ekosistema i dr.;
- *princip integralnosti* - politika zaštite životne sredine koja se realizuje kroz donošenje planova i programata zasniva se na uključivanju uslova zaštite životne sredine u odgovarajuće sektorske i međusektorske planove i programe;
- *princip predostrožnosti* - svaka aktivnost mora biti sprovedena na način da se spreče i smanje negativni uticaji određenih planova i programa na životnu sredinu pre njihovog usvajanja, obezbedi racionalno korišćenje prirodnih resursa i svede na minimum rizik po zdravlje ljudi, životnu sredinu;
- *princip hijerarhije i koordinacije* – procena uticaja planova i programa vrši se na različitim hijerarhijskim nivoima na kojima se donose planovi ili programi. U postupku strateške procene povećan stepen transparentnosti u odlučivanju obezbeđuje se uzajamnom koordinacijom nadležnih i zainteresovanih organa u postupku davanja saglasnosti na stratešku procenu, kroz konsultacije, odnosno obaveštavanja i davanja mišljenja na planove ili programe;
- *princip javnosti* – u cilju informisanja javnosti o planovima i programima i o njihovom mogućem uticaju na životnu sredinu, javnost mora, pre donošenja bilo kakve odluke, kao i nakon usvajanja plana, imati pristup informacijama koje se odnose na te planove i njihove eventualne izmene.

Izradom strateške procene uticaja na životnu sredinu obezbeđuje se usklađenost aktivnosti definisanih predmetnim DUP-om sa važećom zakonskom regulativom u Crnoj Gori. Strateška procena za navedeni DUP je procenila potencijalne negativne uticaje na životnu sredinu i pružila predlog adekvatnih mera koje će se preduzeti u cilju sprečavanja i smanjenja štetnih uticaja aktivnosti čija realizacija je predviđena Detaljnim urbanističkim planom. Rezultati Strateške procene uticaja će doprineti odgovarajućem donošenju odluka u planskom procesu.

V.2. Posebni ciljevi zaštite životne sredine i izbor indikatora

Posebni ciljevi zaštite životne sredine planskog područja utvrđuju se na osnovu postojećeg stanja životne sredine, značajnih pitanja, potencijala, ograničenja i prioriteta u rešavanju najznačajnijih i karakterističnih ekoloških problema područja, a sve u skladu sa napred navenim opštim ciljevima zaštite životne sredine. U tom smislu, definisani su sledeći posebni ciljevi zaštite:

- održati nivo emisije štetnih materija u vazduhu ispod propisanih graničnih vrednosti;
- smanjiti izloženost stanovništva povećanim nivoima buke;
- razvoj organizovanog vodosnabdevanja stanovništva, objekata javnih službi i privrede;
- obezbeđivanje higijenski ispravne i kvalitetne vode za piće i upotrebu;
- očuvanje kvaliteta podzemnih voda;
- poštovanje pravila korišćenja prostora i aktivnosti u zonama sanitarne zaštite vodoizvorišta „Zaljevo“;
- razvoj kanalizacionog sistema i priključenje postojećih i planiranih objekata u funkcionalno povezan sistem kanalizacije;
- smanjenje zagađenja reke Rikavac od nesavesnog odlaganja komunalnog otpada u njeno korito;
- sprečavanje erozije zemljišta;
- zabrana unošenja štetnih i opasnih materija u zemljište;
- zaštita kvaliteta obradivog zemljišta visokih bonitetnih klasa;
- čišćenje smetlišta i organizovano prikupljanje i odlaganje komunalnog otpada;
- uređenje i zaštita ambijentalnih vrednosti i graditeljskog nasleđa;
- ozelenjavanje slobodnih površina;
- razvoj infrastrukturnih sistema;
- unapređenje informisanja javnosti o problemima životne sredine i mogućnostima za njihovo aktivno uključivanje u procese donošenja odluka o ekološkim problemima na planskom području.

Imajući u vidu prostorni obuhvat planskog dokumenta, planirane namene površina, stanje životne sredine na području opštine i definisane posebne ciljeve Strateške procene uticaja, izvršen je i izbor odgovarajućih **indikatora (pokazatelja) životne sredine**. Indikatori životne sredine predstavljaju efikasno sredstvo prilikom izrade planskih dokumenata i ekoloških programa, s obzirom da se na osnovu njih vrši adekvatna procena stepena narušavanja kvaliteta životne sredine (kao posledica ne/realizacije planskih rešenja) i prepoznaju ekološki problemi koji se moraju prioritetno rešavati u predviđenom planskom periodu. Tokom izrade Izveštaja o strateškoj proceni uticaja korišćeni su ekološki indikatori prilagođeni potrebama izrade predmetnog Izveštaja, budući da u Crnoj Gori nisu ustanovljeni ekološki indikatori prilagođeni potrebama urbanističkog i prostornog planiranja, odnosno izradi prostornih i urbanističkih planova i drugih planova i programa.

- Tabela br. 8: Posebni ciljevi SPU i indikatori životne sredine

Poseban cilj SPU	indikator
1. Održavati postojeći nivo emisija štetnih gasova u atmosferu	- koncentracija SO ₂ , NO ₂ , čađi, dima i suspendovanih čestica ispod dozvoljenih GVE, u skladu sa Pravilnikom o dozvoljenim količinama štetnih materija u vazduhu („Sl. list RCG“, br. 4/82, 8/82)
2. Smanjenje koncentracije (emisije) zagađujućih materija u atmosferi	- broj dana sa prekoračenom emisijom SO ₂ , NO ₂ , čađi, dima i suspendovanih čestica
3. Očuvanje kvaliteta podzemnih voda	- očuvanost fizičko-hemijskih karakteristika podzemnih voda
4. Razvoj kanalizacione infrastrukture	- broj domaćinstava i objekata povezanih sa izgrađenom kanalizacionom infrastrukturom
5. Razvoj vodovodnog sistema na planskom području	- % stanovništva koji je priključen na vodovodni sistem
6. Poštovanje pravila korišćenja prostora i aktivnosti u zonama sanitarne zaštite vodoizvorišta „Zaljevo“	- % stanovništva sa neregulisanim pitanjem snabdevanja higijenski ispravne vode za piće

7. Očuvanje poljoprivrednog zemljišta, pre svega od posledica nelegalne gradnje	- promena namene poljoprivrednog zemljišta usled izgradnje objekata (%)
8. Sprečavanje erozije zemljišta	- smanjenje površina zemljišta obuhvaćenog procesima erozije (%)
9. Zabrana unošenja opasnih i štetnih materija u zemljište	- prekoračenje dozvoljenih količina opasnih i štetnih materija u zemljištu, prema Pravilniku o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje („Sl. List RCG“, br. 18/97)
10. Smanjiti i održavati postojeći nivo buke u životnoj sredini	- % izloženosti stanovništva povećanim vrednostima nivoa buke - broj dana u kojima su prekoračene dozvoljene vrednosti nivoa buke u skladu sa Pravilnikom o graničnim vrednostima nivoa buke u životnoj sredini („Sl. list RCG“, br. 75/06)
11. Uvođenje ekološki održivog upravljanja i tretmana čvrstog otpada	- % stanovništva obuhvaćenog sistemom prikupljanja otpada - % otpada koji se odlaže na regionalnu deponiju - % otpada koji je obuhvaćeno procesom reciklaže
12. Ozelenjavanje slobodnih površina	- % površina pod zelenilom
13. Očuvanje celovitosti područja i kulturno-istorijske baštine	- broj i kvalitet zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara
14. Unaprediti informisanje javnosti o značaju ekoloških potencijala i ograničenja područja i mogućnosti njihovog uključivanja tokom donošenja bitnih odluka sa aspekta zaštite životne sredine	- broj informacija o životnoj sredini u sredstvima javnog informisanja - % stanovništva koji je uključen u procedure donošenja planova i programa bitnih sa aspekta zaštite životne sredine
15. Razvoj infrastrukturnih sistema	- broj i kvalitet novih elemenata infrastrukture
16. Uređenje i zaštita ambijentalnih vrednosti i graditeljskog nasleđa	- kvalitet vizura i pejzažnih karakteristika područja
17. Smanjenje zagađenja reke Rikavac	- kvalitet fizičko-hemijskih parametara površinske vode

VI MOGUĆE ZNAČAJNE POSLEDICE PLANIRANIH AKTIVNOSTI NA ŽIVOTNU SREDINU I ZDRAVLJE LJUDI

Područje Detaljnog urbanističkog plana „Polje-Zaljevo“ predstavlja prostornu celinu sa planiranim objektima i sadržajima i infrastrukturom, čija realizacija neminovno dovodi do trajnih promena i prenamene korišćenja zemljišta. Takođe, sve delatnosti i razvojni procesi manifestuju se određenim uticajima na okruženje i mogu uticati na kvalitet životne sredine, odnosno dovesti u stanje ugroženosti i degradacije životne sredine.

Na području DUP-a „Polje-Zaljevo“, koje zahvata površinu od oko 340ha predviđene su površine sledećih namena:

- „mešovita“ namena (stanovanje, poslovanje i proizvodnja);
- poslovne delatnosti sa stanovanjem (mala privreda i stanovanje);
- centralne funkcije;
- saobraćajne površine (saobraćajnice po GUP-u i interne saobraćajnice);
- urbano zelenilo;
- vodene površine.

Predloženi koncept organizacije prostora na teritoriji Plana je zasnovan na sljedećim principima:

- usklađivanju planiranih namjena i površina, sa Generalnim urbanističkim planom Bara 2020, realnim potrebama Opštine Bar, stanovnika ovog područja i pojedinih privrednih subjekata,
- usklađivanju planirane rekonstrukcije i izgradnje sa urbanističkim parametrima i pokazateljima sa Zakonom o planiranju i uređenju prostora („Službeni list RCG“, broj 28/05 i 51/08); definisanju trasa nove primarne saobraćajne mreže u skladu sa GUP-om Bara do 2020. godine, kao prva faza realizacije GUP-a, kako bi se obezbjedio planski i pravni osnov za eksproprijaciju,
- očuvanju postojeće parcelacije i definisanju pravila za novu parcelaciju i preparcelaciju na neizgrađenim djelovima kompleksa,
- formiranju zakonski definisane interne saobraćajne mreže, bazirane na postojećoj neregulisanoj mreži naseljskih ulica, kolskih prilaza, poljskih puteva i slično
- zadržavanju svih neplanski izgrađenih objekata koje je moguće uklopiti u novoplanirana rješenja saobraćaja i uslove nadležnih komunalnih preduzeća,
- obezbjeđivanju mogućnosti za etapnu realizaciju u okviru pojedinih urbanističkih cjelina;
- aktiviranju slobodnih neizgrađenih površina u okviru urbanističkih cjelina i definisanju uslova za izgradnju na slobodnim parcelama ili dijelovima parcela;
- rekonstrukciji postojeće i izgradnji nove komunalne infrastrukture.

U Strateškoj proceni uticaja se analiziraju mogući uticaji planiranih aktivnosti na životnu sredinu i planske mere zaštite koje će potencijalne negativne efekte plana dovesti na nivo prihvatljivosti, a koji će se vrednovati u odnosu na definisane indikatore.

U smislu smanjivanja i eliminisanja mogućih promena i negativnih uticaja na životnu sredinu neophodno je poštovanje osnovnih načela zaštite životne sredine i osnovnih načela u

planiranju i ostvarivanju planskih rešenja a koja se odnose na zaštitu prostornih resursa i vrednosti i uređenje prostora Detaljnog urbanističkog plana „Polje-Zaljevo“.

- **Prikaz procenjenih uticaja plana na životnu sredinu**

Izgradnja planiranih objekata i intervencije na postojećim objektima se moraju uklopiti u okruženje, kako prirodno tako i izgrađeno, kako se ne bi ugrozile prirodne i stvorene fizičke strukture na području naselja Polje i Zaljevo.

Središnji deo predmetnog prostora DUP-om je predviđen za realizaciju dva tipa mešovitih namena: severni i severoistočni deo je predviđen za stanovanje sa manjim proizvodnim kompleksima i poslovanjem, a južni i jugozapadni za stanovanje sa industrijom i malom privredom. Uz prometne saobraćajnice na obodu i dve centralne u središtu kompleksa, su planirane površine za centralne funkcije. Ove površine su definisane u pojasu širine 130,0m uz obodne saobraćajnice i 55,0m uz planirane centralne (naseljske) ulice. U okviru ovih površina se nalaze postojeće površine za javne funkcije – osnovna škola, dečiji vrtić i veterinarska stanica, koji su Planom predviđeni za rekonstrukciju i sanaciju, zbog poboljšanja uslova rada u njima. Kompleks novoplaniranog školskog centra je GUP-om Bara do 2020. godine predviđen na južnom dijelu teritorije, u okviru površina namjenjenih centralnim funkcijama, na prostoru između magistrale M 2,4 i jugoistočne saobraćajnice u podnožju brda Volujica.

Površine mešovite namene su predviđene za stanovanje i druge namene koje su kompatibilne stanovanju i ne predstavljaju smetnju, od kojih nijedna nije preovlađujuća. DUP-om su dopušteni: stambeni objekti, prodavnice, ugostiteljski objekti i zanatske radnje, koje ne ometaju stanovanje, a koje služe za opsluživanje područja, objekti za upravu, verski objekti, objekti za kulturu, zdravstvo, sport i ostali objekti za društvene delatnosti, poslovni i kancelarijski objekti, objekti za smeštaj. Izuzetno mogu se dopustiti: ostali privredni objekti, stanice za snabdevanje gorivom, skladišta, servisi i slično. Buduću parcelaciju treba usmeriti prema definisanju novih urbanističkih parcela isključivo ukupnjavanjem – objedinjavanjem više manjih katastarskih parcela (u skladu sa vlasničkim stanjem) u veće građevinske parcele, kako bi bilo moguće na njima organizovati planirane sadržaje – mješovite i poslovno proizvodne namjene.

Postojeće parcele sa objektima porodičnog stanovanja neće mjenjati svoj status. Planirane intervencije u okviru stambenih zona biće usmerene ka daljem unapređenju ovog prostora i to definisanjem preciznih uslova za rekonstrukciju i adaptaciju postojećih objekata (do Zakonom definisanih urbanističkih parametara za planirani tip izgradnje i namenu), zatim izgradnju novih objekata na novoformiranim urbanističkim parcelama ili delovima parcela, izgradnju novih saobraćajnica i rekonstrukciju postojećih. Takođe su planskim rešenjima predloženi i uslovi za rekonstrukciju postojeće i izgradnju planirane mreže i objekata komunalne infrastrukture, u skladu sa planovima višeg reda, uslovima nadležnih komunalnih preduzeća i institucija i projektne dokumentacije.

Celokupna teritorija je organizaciono podeljena na urbanističke parcele i blokove koje formira mreža novoplaniranih internih saobraćajnica. Profili ovih saobraćajnica su dimenzionisani u skladu sa okolnim namenama i planovima kontaktnih zona.

Kao što je već istaknuto, cilj izrade strateške procene uticaja predmetnog plana na životnu sredinu je sagledavanje mogućih negativnih uticaja planskih rešenja na kvalitet životne sredine i propisivanje odgovarajućih mera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive okvire definisane zakonskom regulativom. Da bi se postavljeni cilj ostvario, potrebno je sagledati Planom predviđene aktivnosti, odnosno planska rešenja.

Predloženim konceptom razvoja ovog područja, polazeći od analize postojećeg stanja, uslovljenosti iz planova višeg reda, važećeg Zakona i Programskog zadatka, ovim Detaljnim urbanističkim planom su predviđeni sledeći sadržaji, koji će potom biti predmet detaljne razrade.

PLANSKO REŠENJE	Procena mogućeg uticaja		
	Značajan	Mali	Nema
1. Izgradnja objekata u zoni mešovite namene (SMN) - stanovanje sa poslovanjem i proizvodnjom			
Transformacija u stanovanje srednjih gustina sa delatnostima		-	
Predviđene delatnosti locirane u kompaktnim delovima objekata tako da ne ugrožavaju stanovanje			0
Izgradnja parking prostora u okviru individualnih parcela (u suterenskom ili podrumskom delu objekta)			0
Izgradnja objekata poslovne i komercijalne delatnosti			0
Izgradnja objekata javnih službi			0
Izgradnja manjih privrednih pogona (tehnički servisi, elektromehaničarske radionice, skladišta građevinskog materijala, tekstilni pogoni, pogoni za proizvodnju hrane i dr.)		-	
Izgradnja objekata za sport i rekreaciju		+	
2. Izgradnja objekata u zoni poslovne delatnosti sa stanovanjem (RPD) – industrija i mala privreda sa stanovanjem			
Formiranje manjih i srednjih proizvodnih pogona uz glavne saobraćajnice		-	
Formiranje zelenog zaštitnog pojasa širine 10.0 m između kompleksa proizvodnih pogona i stambenih parcela	+		
Organizacija proizvodnih kompleksa pod uslovom dobijanja saglasnosti nadležnog Ministarstva za zaštitu životne sredine	+		
3. Izgradnja objekata u zoni centralne delatnosti (RCD) – komercijalni sadržaji, centralne institucije privrede, uprava i kultura, stanovanje			
Formiranje poslovno komercijalne zone		-	
Izgradnja ugostiteljskih objekata i trgovačkih centara			0
Izgradnja objekata uprave, administracije i zdravstva			0
Izgradnja objekta osnovne škole			0
Izgradnja objekata za sport i rekreaciju			0
4. Planska rešenja saobraćajne infrastrukture			
Izgradnja novih saobraćajnica koja u velikoj meri prati postojeće interne saobraćajnice		+	
Izgradnja bulevara uz reku Rikavac		-	
Postavljanje odgovarajuće saobraćajne signalizacije			0
Obezbediti odvodnjavanje površinskih voda sa kolovoza		+	
5. Planska rešenja hidrotehničke infrastrukture			
Završetak regulacionih radova na reci Rikavac	+		
Izgradnja distributivnog cevovoda duž istočne i južne strane planskog područja i duž bulevara uz Rikavac		+	
Razvijanje gravitacione kanalizacione mreže prema najnižim tačkama u naselju	+		
Izgradnja sabirnog kolektora podnožjem brda Volujica		+	

Usmeravanje svih fekalnih voda sa planskog područja prema Luci Bar, tj. ka budućoj lokaciji za postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda	+		
Izgradnja sistema atmosferske kanalizacije duž svih postojećih i planiranih saobraćajnica	+		
Antieroziono uređenje svih bujičnih vodotokova	+		
6. Planska rešenja elektroenergetske mreže			
Izgradnja 12 transformatorskih stanica 10/0.4 kV na planskom području			0
Izgradnja TS 35/10 kV "Popovići" i "Polje"			0
Rekonstrukcija postojeće niskonaponske mreže		+	
Igradnja javne rasvete			0
7. Planska rešenja telekomunikacione mreže			
Izgradnja dva nova isturena pretplatnička sistema (telefonske centrale)			0
Izgradnja kablovske TT kanalizacije			0
Izgradnja 1 do 2 bazne stanice mobilne telefonije			0

U Izveštaju o strateškoj proceni uticaja, akcentat je stavljen na analizu svih planskih rešenja i prepoznavanje onih koja će u određenoj meri ugroziti kvalitet elemenata životne sredine u fazi realizacije plana. U tom kontekstu, u Izveštaju se analiziraju mogući uticaji planiranih aktivnosti na osnovne činioce životne sredine – vazduh, vodu i zemljište i definišu se planske mere zaštite koje će potencijalna zagađenja dovesti na nivo prihvatljivosti.

Na osnovu postavljenih posebnih ciljeva Strateške procene uticaja na životnu sredinu i određenih indikatora za postavljene ciljeve, izvršeno je ekspertsko vrednovanje planskih rešenja. Tabela koja je data predstavlja prikaz vrednovanja planskih rešenja sa aspekta zaštite životne sredine. Svaki procenjeni uticaj je rezultat višekriterijumskog vrednovanja pojedinačnih planskih rešenja na osnovne komponente životne sredine. Detaljni urbanistički plan je definisao planska rešenja što je i kroz Izveštaj o strateškoj proceni uticaja prikazano. Na ovom nivou plana nije bilo moguće detaljno analizirati svako plansko rešenje i neposredan uticaj planiranih aktivnosti na životnu sredinu jer nisu definisane sve pojedinosti i detalji vezani za dato plansko rešenje, odnosno nije bilo dovoljno ulaznih elemenata za njihovo vrednovanje. To je ostavljeno za hijerarhijski niži nivo obrade tj. Studije procene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa zakonskom regulativom i procedurom.

U slučajevima gde je procenjeno da može doći do potencijalno negativnog uticaja potrebno je preduzeti odgovarajuće mere zaštite. Takođe, izradom Procena uticaja pojedinačnih Projekata na životnu sredinu definišaće se dodatni uslovi zaštite životne sredine nakon čega se može otpočeti sa realizacijom aktivnosti koje su identifikovane da će imati potencijalno negativan uticaj.

Tako, na osnovu vrednovanja definisanih planskih rešenja, DUP-om je prepoznato 5 potencijalno negativnih uticaja na životnu sredinu, od kojih su svih 5 uticaja manjeg značaja. To su, pre svega, planska rešenja vezana za potencijalnu izgradnju manjih pivrednih pogona zbog mogućeg zagađenja vazduha, zemljišta, površinskih i podzemnih voda, odnosno prekoračenja dozvoljenih nivoa buke (što u najvećoj meri zavisi od vrste delatnosti privrednih pogona) i rešenja vezana za igradnju primarne saobraćajnice duž obale Rikavca, čime se otvara mogućnost povećanja vrednosti nivoa buke, lokalnog zagađenja vazduha i disponiranja zaprljanih atmosferskih voda u postojeći rečni tok.

Kada se govori o potencijalno pozitivnim uticajima planskih rešenja na životnu sredinu, može se reći da su i ona konstatovana. Na osnovu vrednovanja, pozitivna planska rešenja u DUP-u se odnose na rešavanje prisutnih problema hidrotehničke i elektroenergetske mreže, završetku radova na regulaciji korita reke Rikavac, formiranju funkcionalno povezane saobraćajne mreže, formiranju zaštitnog zelenila duž glavnih saobraćajnica i između parcela proizvodnih pogona i stambenih objekata, kao i uređenju slobodnih površina.

Uz nabrojana planska rešenja koja mogu imati potencijalno negativne i pozitivne uticaje, u detaljnom urbanističkom planu je prepoznato 15 planskih rešenja koja svojom realizacijom nemaju direktnih uticaja na životnu sredinu.

VII MERE ZAŠTITE PREDVIĐENE U CILJU SPREČAVANJA, SMANJENJA I OTKLANJANJA NEGATIVNOG UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU I ZDRAVLJE LJUDI

Cilj izrade Izveštaja o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu predmetnog plana je sagledavanje mogućih značajnih negativnih uticaja planskih rešenja na kvalitet životne sredine i propisivanje odgovarajućih mera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive okvire (granice) definisane zakonskom regulativom, a vodeći računa o kapacitetu životne sredine na posmatranom prostoru.

Koncepcija zaštite životne sredine u obuhvatu Detaljnog urbanističkog plana zasniva se na usklađivanju potreba razvoja i očuvanja, odnosno zaštite njegovih resursa i prirodnih vrednosti na održiv način, tako da se sadašnjim i narednim generacijama omogući zadovoljanje njihovih potreba i poboljšanje kvaliteta života.

Strategija zaštite životne sredine u ovom planu zasniva se na načelima integralnosti i prevencije prilikom privođenja prostora nameni i izgradnje novih objekata na osnovu procene uticaja na životnu sredinu svih glavnih planskih rešenja, programa, projekata i aktivnosti za sprovođenje plana, naročito u odnosu na racionalnost korišćenja resursa, moguće ugrožavanje životne sredine i efektnost sprovođenja mera zaštite.

Zaštita i unapređenje životne sredine planskog područja DUP-a „Polje-Zaljevo“ ostvariće se poboljšanjem njenog ukupnog kvaliteta, a posredno i njenih osnovnih elemenata: vazduha, vode, zemljišta i živog sveta. Ovaj cilj ostvariće se sprovođenjem niza mera različitog karaktera:

- A. Pravno-normativne mere: donošenje opštih pravno-normativnih akata opštinske uprave Bara o zaštiti i unapređenju životne sredine, kao i programa zaštite, postupaka i aktivnosti, kriterijuma ponašanja, a u vezi sa tim i sankcionih postupaka u slučaju nepoštovanja Zakona; izrada godišnjeg programa zaštite životne sredine na teritoriji opštine; uspostavljanje mernih punktova i uslova praćenja zagađivača; zabrana i ograničavanje izgradnje objekata koji su potencijalni veliki zagađivači;
- B. Tehničko-tehnološke mere: izbor odgovarajućeg tehnološkog procesa u planiranim privrednim pogonima u skladu sa zahtevima i uslovima zaštite životne sredine, kao i ugradnja, kontrola upotrebe i održavanja instalacija i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda;
- C. Prostorno-planske mere: pravilan izbor lokacije planiranih malih i srednjih proizvodnih pogona uz uvažavanje mikrolokacijskih karakteristika predmetne lokacije, kao i uspostavljanje zone zaštite (zelenila) oko saobraćajnica sa povećanom frekvencijom vozila; ovde se posebno naglašava *izrada elaborata Procena uticaja na životnu sredinu* kojima će se ocenjivati planska i projektna rešenja u odnosu na zahteve životne sredine, u skladu sa Zakonskim aktom.

- D. Ekonomske mere: obezbeđivanje finansijskih sredstava radi ostvarivanja ciljeva zaštite životne sredine planskog područja kroz naplatu naknade "ekološke takse", naknade zauzimanja građevinskog zemljišta, i pomoći lokalnih, državnih i međunarodnih donacija i kredita usmerenih ka očuvanju zaštite životne sredine planskog područja.

Detaljnim urbanističkim planom usmeravajuće odrednice poslužile su kao okvir za definisanje mera i aktivnosti vezanih za planiranje organizacije, uređenja i zaštite planskog područja, pri čemu je zahtevima unapređenja kvaliteta i zaštite životne sredine posvećena odgovarajuća pažnja.

Sprovođenje mera zaštite životne sredine uticaće na smanjenje rizika od zagađivanja i degradacije životne sredine, kao i na podizanje kvaliteta životne sredine, što će se odraziti i na podizanje sveukupnog kvaliteta na području Detaljnog urbanističkog plana.

- **Mere zaštite vazduha**

S obzirom da su glavni potencijalni zagađivači vazduha na predmetnom prostoru planirani privredni objekti, saobraćaj i individualna ložišta domaćinstava, poboljšanje kvaliteta vazduha će se ostvariti primenom sledećih mera:

- primena savremenih tehničko-tehnoloških procesa ("najbolje dostupnih tehnologija") u svim novim privrednim pogonima, radi kontrole emisije zagađivanja (ugradnja odgovarajućih filtera visokog stepena prečišćavanja ukoliko je to potrebno);
- očuvanje i pažljivo korišćenje zaštitnih zelenih pojaseva između postojećih i planiranih saobraćajnih pravaca i postojećih stambenih zona;
- rekonstrukcija saobraćajne mreže, odnosno iznalaženje odgovarajućih arhitektonskih i hortikulturnih rešenja između saobraćajnica i stambenih zona i objekata, čime će se smanjiti zapašenost ulica i smanjiti lokalna zagađenost uz važnije saobraćajne pravce na planskom području;
- površine namenjene parkiranju u okviru parcela domaćinstava uređivati tako da se njihov okolni prostor ozeleni autohtonim biljnim vrstama;
- pri izgradnji svih novih privrednih objekata dosledno primenjivati Zakon o zaštiti vazduha, a posebno odredbe o maksimalno dozvoljenim, tj. graničnim vrednostima zagađenosti vazduha.

Imajući u vidu da je izgradnja novih privrednih pogona na osnovu izvršenog vrednovanja pokazala da postoji mogućnost stvaranja potencijalno negativnih uticaja na životnu sredinu, nalaže se izrada Studije procene uticaja na životnu sredinu svih objekata za koje postoji potreba za izradom ovog elaborata, u skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, br. 80/05).

- **Mere za zaštitu voda**

Zaštita površinskih i podzemnih voda na planskom području ostvariće se primenom sledećih mera zaštite:

- izgradnjom kanalizacione mreže za prihvatanje fekalnih i atmosferskih otpadnih voda i realizacijom fekalne crpne stanice u podnožju brda Volujica, čime će se na higijenski ispravan način distribuirati otpadne vode sa ovog područja do Luke Bar, gde se nalazi osnovni fekalni kanalizacioni sistem grada Bara;
- priključenje objekata kompleksa "Primorke" iz Starog Bara na fekalni kanalizacioni sistem (uzvodni zagađivač vodotoka Rikavca);
- izgradnjom nepropusnih sanitarno-higijenskih septičkih jama na onim parcelama koje neće biti priključene na budući kanalizacioni sistem na području Polja i Zaljeva;

- strogo poštovanje zakonske regulative o transportu opasnih i štetnih materija magistralnom saobraćajnicom, radi zaštite kvaliteta vodotokova od mogućih akcidentnih zagađenja koji mogu nastati ovim aktivnostima;
- uvođenjem kontrole kvaliteta vode za piće iz lokalnih vodovoda i bunara od strane stručnih službi;
- ugradnjom taložnika i separatora za prihvat zauljenih voda u okviru svih postojećih i planiranih objekata auto-servisa i drugih objekata koji će imati zauljene otpadne vode;
- čišćenjem korita reke Rikavac od komunalnog otpada (od strane Javnog komunalnog preduzeća) i njegovo dalje održavanje, kontrolisanjem potencijalnih zagađivača (od strane Vodoprivredne inspekcije).

- *Mere za zaštitu zemljišta*

Zaštita zemljišta od zagađivanja, degradacije i neplanskog korišćenja će se sprovoditi sledećim merama:

- ograničavanjem na najmanju moguću meru korišćenja (ili trajnog gubitka izgradnjom objekata infra i suprastrukture) poljoprivrednog zemljišta visokih bonitetnih klasa za nepoljoprivredne namene;
- kontrolisanom sečom autohtonih šumskih sastojina, a naročito mediteranske vegetacije;
- kontrolisanom primenom agrohemijskih sredstava u poljoprivredi (edukacijom poljoprivrednih proizvođača o uticajima poljoprivrede na životnu sredinu);
- antierozionim uređenjem svih jače nagnutih površina (pošumljavanje goleti, konverzije jednogodišnjih u višegodišnje kulture), pretežno u zoni Volujice i iznad magistralnog puta Bar-Ulcinj;
- sanacijom klizišta u zoni Zaljeva;
- suzbijanjem bespravne gradnje stambenih i privrednih objekata na morfološki nepovoljnim terenima za gradnju ovakvih vrsta objekata;
- zabranom otvaranja novih pozajmišta materijala i kamenoloma, osim za to predviđenim lokacijama;
- uklanjanjem postojećih smetlišta otpada na planskom području;
- striktnim poštovanjem mera zabrane prosipanja i izlivanja otpadnih voda na zemljište;
- regulisanjem septičkih jama i izgradnjom planiranog kanalizacionog sistema, čime će minimizirati nepovoljan uticaj sanitarnih otpadnih voda na zemljište u okviru parcela stambenih objekata;

- *Mere zaštite od buke*

Zaštita od buke u životnoj sredini zasnivaće se na sprovođenju sledećih pravila i mera zaštite:

- poštovanje graničnih vrednosti o dozvoljenim vrednostima nivoa buke u životnoj sredini, shodno Pravilniku o graničnim vrednostima nivoa buke u životnoj sredini („Sl. list RCG“, br. 75/06);
- hortikulturnim uređenjem oko budućih saobraćajnih površina i privrednih objekata (gde god je to potrebno i moguće), smanjiće se negativno dejstvo saobraćajne buke na lokalno stanovništvo čiji se stambeni objekti nalaze u neposrednoj blizini budućih saobraćajnica; širina zaštitnih pojaseva oko budućih saobraćajnih pravaca definišaće se projektnom dokumentacijom, a u skladu sa zakonskom regulativom;
- izvođenje građevinskih radova izvoditi na takav način da se prekomernom bukom ne ugrožava lokalno stanovništvo;
- donošenjem opštinske Odluke o dozvoljenom nivou buke ugostiteljskih objekata tokom letnjeg perioda godine i njegovo dosledno sprovođenje.

- **Mere za zaštitu vegetacije**

Zelene površine treba da budu u funkciji područja u kojem se nalaze kako bi se ostvarila zadovoljavajuća funkcionalno-prostorna organizacija ovog područja.

Prilikom planiranja zelenih površina potrebno je izvršiti podjelu po kategorijama zelenila. Slobodne, zelene površine obogatiti biljnim vrstama karakterističnim za predmetno područje i lokalne klimatske uslove.

Potrebno je izvršiti usklađivanje ukupne količine zelenih površina sa brojem korisnika prostora (stanovništvo i turisti), odnosno uspostaviti optimalni odnos između izgrađenih i slobodnih zelenih površina.

U okviru opštih mera predviđa se:

- korišćenje vrsta koje su otporne na ekološke uslove sredine i usklađene sa kompozicionim i funkcionalnim zahtevima;
- formiranje pejzažno oblikovanog i uređenog, linearnog, zaštitnog zelenila u zoni saobraćajnica, izborom autohtonih vrsta;
- izbor zelenila mora biti prilagođen zonskim i lokacijskim uslovima, u skladu sa pejzažnim i ekološko-biološkim zahtevima;
- planirana vegetacija zahteva pravilan odabir vrsta i adekvatnu zaštitu i održavanje kako bi u potpunosti ostvarila svoje sanitarnu, higijensku i arhitektonsku ulogu.

VIII PREGLED RAZLOGA KOJI SU POSLUŽILI KAO OSNOVA ZA IZBOR VARIJANTNIH REŠENJA KOJA SU UZETA U OBZIR

U Zakonu se ne propisuje izričito koja su to varijantna rešenja plana koja podležu strateškoj proceni uticaja. Međutim, poštujući neka dosadašnja iskustva u izradi Strateških procena uticaja u praksi se moraju razmatrati najmanje dve varijante:

- varijanta da se plan ne usvoji i ne implementira, i
- varijanta da se plan usvoji i implementira.

Ukupni efekti plana, pa i uticaji na životnu sredinu, mogu se utvrditi samo poređenjem sa postojećim stanjem, sa ciljevima i rešenjima plana. Ograničavajući se na pozitivne i negativne efekte koji bi bili posledica donošenja ili nedonošenja Plana, strateška procena uticaja će se baviti razradom obe varijante.

	Pozitivni efekti	Negativni efekti
Prirodna dobra i resursi		
Bez plana		Neadekvatno postupanje. Poremećaji njihovog funkcionisanja i opstanka usled negativnog uticaja sredine, nedovoljnog stepena zaštite i njene primene. Nedovoljna briga o prirodnim dobrima i resursima.
Sa planom	Uspostavljanje adekvatnog vida zaštite i upravljanja. Zaustavljanje ugrožavanja i propadanja prirodnih dobara i resursa. Definisane mere zaštite posebnih prirodnih vrednosti, zaštita biodiverziteta i odgovorno upravljanje resursima doprineće ukupnom povećanju kvaliteta prirodnih dobara i planskog područja u celini.	

Zaštita kulturno istorijskih vrednosti i lokaliteta		
Bez plana		Nedovoljna briga o kulturnim dobrima. Degradacija postojećih prostora i fizičke strukture kulturnih dobara i njihova neadekvatna prezentacija.
Sa planom	Očuvanje i unapređenje identiteta i karaktera ovog prostora. Poboljšanje odnosa prema graditeljskom nasleđu, poboljšanje kvaliteta zaštite i revitalizacija kulturno-istorijskih dobara. Afirmisanje i revitalizovanje kulturnog nasleđa. Promocija kulturne baštine u cilju iskorišćavanja ekonomskih potencijala prostora na kome se nalazi.	

Zaštita životne sredine		
Bez plana		Povećanje zagađenja osnovnih činilaca životne sredine, pre svega površinskih voda, ali i zemljišta i vazduha. Nepostojanje planskog osnova za zaštitu životne sredine na lokalnom nivou.
Sa planom	Zaustavljanje dalje degradacije životne sredine (vazduh, voda, zemljište i dr.) određivanjem stanja, prioriteta zaštite i uslova održivog korišćenja resursa. Postizanje racionalne organizacije, uređenja i zaštite prostora. Obezbeđivanje kvalitetne životne sredine - zaštita voda uz primenu integralnog pristupa u upravljanju i korišćenju vodnih resursa, zaštita zemljišta uz integralni odnos u planiranju i upravljanju zemljišnim resursima, zaštita i očuvanje kvaliteta vazduha. Preduzimanje adekvatnih preventivnih mera uz uspostavljanje sistema kontrole svih oblika zagađivanja. Integralni i kontinuirani sistem monitoringa životne sredine. Uspostavljanje sistema za institucionalno upravljanje životnom sredinom, unapređenje informisanja javnosti.	

Zaštita predela i vizura		
Bez plana		Neadekvatna briga o predeonim karakteristikama i nastavljanje procesa koji dovode do narušavanja predeonih karakteristika i ambijentalnih vrednosti.
Sa planom	Zaštita predela u njegovoj jedinstvenosti i zaštita vizura. Mere zaštite, očuvanja i unapređenja predela dovešće do pozitivnih efekata i integralne zaštite ambijentalnih karakteristika.	

Na osnovu svega iznetog može se zaključiti da je varijanta usvajanja predmetnog Detaljnog urbanističkog plana znatno povoljnija u odnosu na varijantu da se ona ne donese. Mogući pozitivni i negativni efekti pokazuju sledeće:

- U varijanti da se Plan ne donese i da se uspostavi nekontrolisana izgradnja objekata ili da ne bude izgradnje mogu se očekivati samo negativni i nijedan pozitivan efekat u odnosu na definisane ciljeve Strateške procene uticaja.
- U varijanti da se DUP implementira mogu se očekivati pozitivni efekti, koji otklanjaju većinu negativnih tendencija u razvoju posmatrane lokacije ako se plan ne bi usvojio.

Važno je napomenuti da su, kada je reč o pozitivnim i negativnim efektima plana, poboljšanja i pogoršanja stanja u obe varijante vrlo mala i u prostornom smislu i po intenzitetu, s obzirom da planirane aktivnosti nisu zagađujuće u meri koja može značajno opteretiti kapacitet prostora.

IX PRIKAZ MOGUĆIH PREKOGRANIČNIH UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Izveštajem o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu Detaljnog urbanističkog plana „Polje-Zaljevo“ u opštini Bar, nisu obuhvaćena pitanja i problemi vezani za prekogranični uticaj na životnu sredinu jer oni nisu utvrđeni.

X OPIS PROGRAMA PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE I ZDRAVLJA LJUDI U TOKU REALIZACIJE PLANA (MONITORING)

Uspostavljanje sistema monitoringa jedan je od prioritetnih zadataka kako bi se sve predložene mere zaštite životne sredine u DUP-u „Polje-Zaljevo“ mogle uspešno kontrolisati i pratiti pri implementaciji planskog dokumenta. Program praćenja stanja životne sredine može biti sastavni deo postojećeg programa monitoringa koji obezbeđuje organ nadležan za zaštitu životne sredine.

Osnovni cilj monitoring sistema je da se obezbedi, pored ostalog, pravovremeno reagovanje i upozorenje na moguće negativne procese i akcidentne situacije, kao i potpuniji uvid u stanje elemenata životne sredine i utvrđivanje potreba za preduzimanje mera zaštite u zavisnosti od stepena ugroženosti i vrste zagađenja.

Monitoring stanja životne sredine se vrši sistematskim merenjem, ispitivanjem i ocenjivanjem indikatora stanja i zagađenja životne sredine koje obuhvata praćenje prirodnih faktora, odnosno promena stanja i karakteristika životne sredine.

- **Monitoring kvaliteta vazduha**

Monitoring kvaliteta vazduha se vrši i treba ga dalje sprovoditi u Baru. Merenje emisije osnovnih i specifičnih zagađujućih materija u vazduhu obavlja se na lokaciji „Dom zdravlja“ u Baru. Merenja vrši Centar za ekotoksikološka ispitivanja iz Podgorice.

Monitoring treba vršiti kontinuirano, na pomenutom lokalitetu, 24-časovnim uzorcima. Samim tim, dobijanjem i praćenjem navedenih rezultata moći će se pretpostaviti i uticaj novoplaniranih sadržaja na kvalitet vazduha. U slučaju izgradnje privrednih pogona za koje se pretpostavlja da mogu generisati povećane emisije zagađujućih materija u atmosferu, nalaže se obavljanje kontinualnih merenja na emisionim tačkama u objektima od strane organizacija ovlašćenih za merenja kvaliteta vazduha.

Potencijalni zagađivač mora da planira i obezbeđuje finansijska sredstva za obavljanje monitoringa emisije, kao i za druga merenja i praćenja uticaja svojih aktivnosti na životnu sredinu. Merenje emisije se obezbeđuje na osnovu Pravilnika o graničnim vrednostima emisije, načinu i rokovima merenja i evidentiranja podataka.

- **Monitoring kvaliteta voda**

U cilju preduzimanja mera sprečavanja daljeg zagađenja i eventualnog poboljšanja kvaliteta površinskih voda (reka Rikavac) neophodno je uspostaviti sistem stalnog i sistematskog ispitivanja kvalitativnih karakteristika površinskih voda.

Svi planirani privredni i drugi komunalni objekti koji će ispuštati otpadne vode u recipijent ili javnu kanalizaciju, dužna su da postave uređaje za merenje, da mere i registruju količine otpadnih voda i da podatke o tome dostavljaju javnom vodoprivrednom preduzeću.

Preduzeća koja vrše ispitivanja kvaliteta podzemnih voda, kao i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda, dužna su da rezultate ispitivanja dostave Republičkom hidrometeorološkom zavodu i javnom vodoprivrednom preduzeću mesečno, a u slučaju havarijskog zagađenja vode usled iznenadnih akcidentnih situacija, u toku istog dana.

Merenja kvaliteta vode Rikavca poželjno je sprovoditi periodično tokom godine (2-3 puta u toku godine), i to nakon izgradnje kanizacionog sistema na predmetnom prostoru i priključenja lokalnog stanovništva na ovaj sistem, kako bi se na adekvatan način sagledao dosadašnji nepovoljni uticaj upuštanja komunalnih otpadnih voda u površinske tokove.

- *Monitoring kvaliteta zemljišta*

U cilju utvrđivanja količina opasnih i štetnih materija u zemljištu, vrši se ispitivanje zemljišta u skladu sa „Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje“ („Sl. List RCG“, br. 18/97).

Ispitivanja opasnih i štetnih materija u zemljištu obavlja organizacija koju ovlasti nadležno Ministarstvo iz oblasti poljoprivrede. Ovlašćena organizacija dužna je da obaveštava to Ministarstvo o rezultatima ispitivanja.

Ispitivanje plodnosti zemljišta i utvrđivanje kvaliteta veštačkih đubriva vrši se po uslovima, na način i po metodama utvrđenim posebnim propisom koji donosi nadležno Ministarstvo iz oblasti poljoprivrede.

S obzirom da je redovnim godišnjim Programom kontrole kvaliteta zemljišta u Crnoj Gori koje sprovodi nadležno Ministarstvo zaštite životne sredine obuhvaćena i kontrolna tačka u Zaljevu, nalaže se dalje sprovođenje započetih merenja kvaliteta zemljišta na ovoj lokaciji.

- *Monitoring buke*

Nivo buke se kontroliše sistemskim merenjem buke koje obezbeđuje Opština, a obavlja organizacija ovlašćena za merenja nivoa buke u životnoj sredini.

Imajući u vidu da se planskim rešenjima očekuje veći intenzitet saobraćaja na predmetnom prostoru, preporučuje se periodično merenje nivoa buke na raskrnci magistralnog puta Bar-Ulcinj i planirane saobraćajnice duž Rikavca, kako bi se utvrdili eventualno negativni uticaji saobraćajnih aktivnosti na nivo buke u okolini saobraćajnica.

- *Prava i obaveze nadležnih organa*

Nadležni organ za pripremu, donošenje i implementaciju Studije lokacije je u obavezi da poštuje smernice Strateške procene uticaja na životnu sredinu.

Programom rada Sekretarijata za uređenje prostora, stambeno-komunalne poslove i zaštite životne sredine predviđena je izrada "Informacije o stanju životne sredine na području opštine" u cilju praćenja stanja u životnoj sredini, koristeći se izveštajima relevantnih institucija Hidrometeorološkog zavoda, Centra za ekotoksikološka ispitivanja, i drugih koje rade monitoring životne sredine.

Obaveze Nosioca Plana su da:

- Sprovodi mere prevencije, po zahtevu i mere sanacije, sprečavanja, otklanjanja i minimiziranja potencijalno negativnih efekata na životnu sredinu u cilju ekološke održivosti i prihvatljivosti;
- Sprovede i kontroliše primenu mera zaštite životne sredine u svim fazama realizacije Plana i pojedinačnih Projekata.

- Uspostavi monitoring u granicama Plana, ali i praćenje stanja životne sredine u neposrednom okruženju.

Državni organi, organi lokalne samouprave i ovlašćene i druge organizacije dužni su da redovno, blagovremeno, potpuno i objektivno, obavještavaju javnost o stanju životne sredine, odnosno o pojavama koje se prate u okviru monitoringa, kao i merama upozorenja ili razvoju zagađenja koja mogu predstavljati opasnost za život i zdravlje ljudi, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini („Sl. List CG“, br. 48/08) i drugim propisima. Takođe, javnost ima pravo pristupa propisanim registrima ili evidencijama koje sadrže informacije i podatke o životnoj sredini, u skladu sa Zakonom.

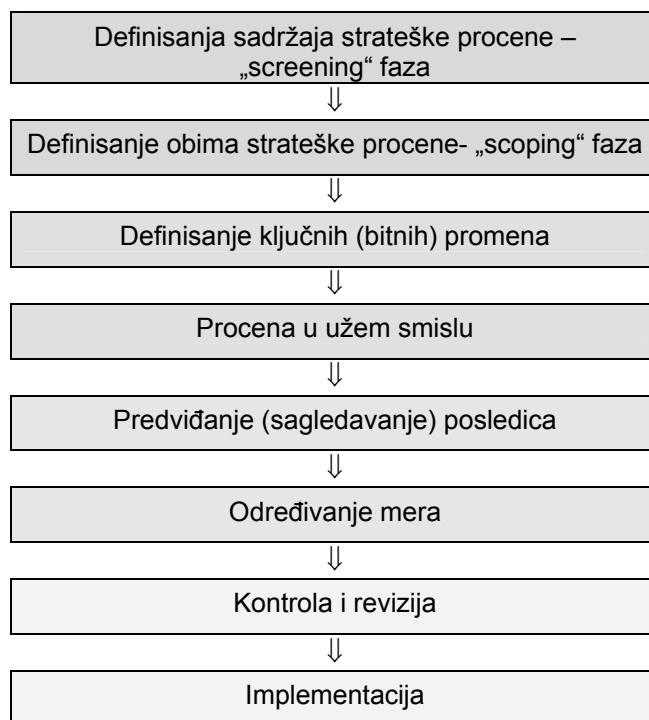
XI PRIKAZ KORIŠĆENE METODOLOGIJE U IZRADI STRATEŠKE PROCENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Analiza metodoloških pristupa je korisna kako bi se mogla napraviti potrebna uporedna analiza sa primenjenom metodologijom korišćenom za potrebe ovog Izveštaja i metodološkim osnovama koje su proklamovane u sklopu opšte zakonske regulative koja reguliše ovu problematiku, pre svega Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu. Osnovni cilj se sastoji da se opšta metodologija prilagodi specifičnostima analiziranog plana.

Strateška procena uticaja na životnu sredinu u relativnom smislu je disciplina novijeg datuma i rezultat je razvoja procena uticaja na životnu sredinu. Strateška procena uticaja na životnu sredinu integriše ekološke, društveno-ekonomske i kumulativne uticaje, tako što:

- uključuje održivost na samom izvoru ekoloških problema u planskoj fazi, tako da se sanacija posledica redukuje;
- omogućuje da se utvrdi potreba i opravdanost sa aspekta zaštite životne sredine, pre svega, inicijativa i investicionih poduhvata;
- obrađuje pitanja od šireg značaja; i
- utvrđuje kontekst i postavlja smernice za hijerarhijski okvir daljih procena uticaja planova, odnosno projekata na životnu sredinu.

Opšti metodološki postupak koji se koristi prilikom izrade strateške procene i pripreme Izveštaja o strateškoj proceni sastoji se iz nekoliko opštih faza, i to:

Metodološki osnov za izradu strateške procene uticaja, u užem smislu, predstavljaju metode naučnog istraživanja (analiza i sinteza, komparativni metod, indukcija i dedukcija, statistički metod, kartografski metod i dr.), odnosno primenjene metode praćenja stanja objekata, odnosno pojava i procesa u prostoru, od izvora zagađenja, pritiska, stanja i odgovora (planskog rešenja).

Istovremeno sa primenom metoda naučnog istraživanja korišćena su strana i domaća iskustva i uputstva za primenu „Strateške direktive“, pre svega iskustva iz Evropske unije. Posebno su značajne metode iz „praktičnog uputstva za primenu EU Direktive 2001/42/EC na urbanističke i prostorne planove“.⁶

⁶ The Strategic Environmental Assessment Directive: Guidance for Planning Authorities, Practical guidance on applying European Directive 2001/42/EC 'on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment' to land use and spatial plans in England, October 2003, Office of the Deputy Prime Minister: London

XII ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Problematika zaštite životne sredine u Detaljnom urbanističkom planu „Polje-Zaljevo“ u Baru razmatrana je u okviru tog planskog dokumenta, ali i u sklopu Izveštaja o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu. Primenjena metodologija je saglasna sa pretpostavkama koje su definisane u okviru Zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu.

Rezimirajući uticaje plana na životnu sredinu i elemente održivog razvoja može se konstatovati da će većina planskih rešenja imati pozitivan uticaj na konkretan prostor. Na osnovu vrednovanja, pozitivna planska rešenja se odnose na završetak regulacije reke Rikavac, funkcionalnom povezivanju stanovništva vodovodnom mrežom, izgradnji nedostajuće kanizacione mreže, ozelenjavanju slobodnih površina i proces organizovanog prikupljanja komunalnog i ostalog otpada. Potencijalno negativni uticaji koje je moguće očekivati realizacijom planskih rešenja su ograničenog intenziteta i prostornih razmera. To su, pre svega, planska rešenja vezana za izgradnju privrednih objekata u zonama mešovite namene zbog potencijalnog uticaja na zagađivanje vazduha, voda, zemljišta i povećan nivo buke u neposrednom okruženju.

Da bi se ovakvi uticaji sveli u okvire koji neće opteretiti kapacitet prostora, potrebno je sprovesti mere za sprečavanje i ograničavanje negativnih uticaja na životnu sredinu. Mere zaštite su propisane u posebnom poglavlju ovog Izveštaja i potrebno ih je realizovati prilikom sprovođenja planskih rešenja iz Detaljnog urbanističkog plana.

Na osnovu svega razmatranog, može se zaključiti da je sa aspekta zaštite životne sredine varijanta usvajanja predloženog DUP-a znatno povoljnija u odnosu na varijantu da se plan ne donese. U varijanti da se planski dokument implementira mogu se očekivati brojni pozitivni efekti u svakom sektoru, koji otklanjaju većinu postojećih negativnih tendencija u razvoju posmatrane teritorije. U drugoj varijanti, da se predmetni plan ne donese i da se razvoj nastavi po dosadašnjem trendu mogu se očekivati samo negativne tendencije u razvoju.

Izveštaj o strateškoj proceni uticaja koji se radio za ovaj nivo ne može dati eksplicitne odgovore na prihvatljivost pojedinih planskih rešenja. Takva planska rešenja moraju se razrađivati i detaljno ocenjivati prilikom izrade projektne dokumentacije i studija opravdanosti. Nivo detaljnosti koji će analizirati pojedinačne objekte i njihove uticaje na životnu sredinu, razmatraće se u okviru Procena uticaja pojedinačnih objekata i projekata na životnu sredinu.

Na kraju, analizirajući Detaljni urbanistički plan u celini, kao i pojedinačna planska rešenja, na osnovu evaluacije značajnih uticaja može se zaključiti da implementacija plana ne prouzrokuje strateški značajne negativne uticaje na celom planskom području, već samo na određenim lokacijama predmetnog područja na kome se realizuju planska rešenja. U slučajevima gde je procenjeno da može doći do potencijalno negativnog uticaja potrebno je preduzeti odgovarajuće mere zaštite propisane ovim Izveštajem.

P R I L O Z I:

- Zakonska regulativa od značaja za izradu Strateške procene uticaja:

1. Zakon o životnoj sredini („Sl. List Crne Gore“, br. 48/08)
2. Zakon o zaštiti prirode („Sl. List Crne Gore, br. 48/08)
3. Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu („Sl. List RCG“, br. 80/05)
4. Zakon o upravljanju otpadom („Sl. List RCG“, br. 80/05)
5. Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine („Sl. List RCG“, br. 80/05)
6. Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja („Sl. List SRJ“, br. 12/96)
7. Zakon o vodama („Sl. List RCG“, br. 16/95)
8. Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini („Sl. List RCG“, br. 45/06)
9. Zakon o komunalnim djelatnostima („Sl. List RCG“, br. 12/95)
10. Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda („Sl. List RCG“, br. 57/92)

- Izvori podataka/literatura:

1. Prostorni plan Crne Gore, Ministarstvo za ekonomski razvoj, Podgorica, 2008.god.
2. Generalni urbanistički plan Bara do 2020. godine, IAUS-JUGINUS, 2007. god.
3. Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore, 2007. god.
4. Strateški master plan upravljanja otpadom na republičkom nivou, Podgorica, 2004. god.
5. Plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori u periodu 2008-2012. godine, Ministarstvo zaštite životne sredine
6. Plan upravljanja otpadom za opštinu Bar u periodu 2008-2012 god.
7. Informacije o stanju životne sredine u Crnoj Gori (2002-2007), Ministarstvo zaštite životne sredine
8. Sektorska studija „Prirodne karakteristike“ za potrebe izrade PP Crne Gore, RZUP i Univerzitet Crne Gore, 2005 god.
9. Strateška procena uticaja Nacrta Prostornog plana Crne Gore, 2007. god.

- Foto dokumentacija:

